

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

YENİ TÜRK EDEBİYATI
(ROMAN İNCELEMESİ VE TAHLİLİ)

MEZUNİYET ÇALIŞMASI

NURDAN FATMA SAĞMAN

980602

DANIŞMAN

DOÇ. DR. BÜLENT YORULMAZ

HAZİRAN 2002

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....I I I

GİRİŞ.....I V

ROMANIN GENİŞ ÖZETİ.....1 - 50

ROMANIN KISA ÖZETİ.....51 - 55

ROMANIN YORUMU.....56 - 58

ŞAHİS KADROSU

A) Asli şahıs kadrosu.....59 - 62

B) Tali Şahıs Kadrosu.....63

ORHAN PAMUK'UN HAYATI.....64 - 65

EK 1

ORHAN PAMUK VE KAR ROMANI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

ÖNSÖZ

Bu incelemede Orhan Pamuk' un Kar romanı esas alınarak yapılan çalışmasa belirli kitaplardan ve çeşitli araştırma kaynaklarından yararlanılmıştır.

Çalışma; romanın geniş bir özeti, romanın kısa bir değerlendirilmesi, roman üzerine yapılan yorum ve şahıs kadrosu olmak üzere toplam dört bölümden oluşmuştur.

Birinci bölümde; büyük oranda kitabın özeti yapılmıştır.

İkinci bölümde; romandan çıkarılan özet

Üçüncü bölümde; Orhan Pamuk' un diğer eserlerinden de yararlanılarak roman üzerine bir yorum yapılmıştır. Bu bölümün hazırlanması sırasında 1998, 1999 ve 2000 yılında basılan "Adam" dergisinden de yararlanılmıştır.

Dördüncü bölümde ise romanın şahıs kadrosu incelenmiştir.

Bu tezin hazırlanması sırasında bizden yardımlarını esirgemeyen hocam Doç. Dr. Bülent Yorulmaz' a ve bu incelemenin hazırlanmasında bana büyük yardımları olan Ali Doğan Özoğul ve Rıdvan Arifoğlu' na burada sizin huzurunuzda teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Nurdan Fatma SAĞMAN

Lefkoşa 2002

GİRİŞ

1952 yılında doğan Orhan Pamuk ; “Karanlık Işık” adlı eseriyle girdiği bir yarışmada birincilik kazanmıştır. Daha sonra bu eserini Cevdet Bey ve Oğulları adıyla yeniden yayımladı. Bu eserini büyük ilgi görmesi sebebiyle ikinci kitabı olan “Sessiz Ev” ve bunu takip eden “Beyaz Kale”, “Kara Kitap”, “ Yeni Hayat” adlı eserlerini yazdı.

Orhan Pamuk’ un yedinci ve en son basılan kitabı olan Kar ise tamamen ayrı bir düşünce ve olaydır. Tamamen iyi niyetle gittiği Kars şehrinde üç gün boyunca başına gelen olayları gerek kendisi, gerek kendisini yakından tanıyan arkadaşı, gerekse yazar tarafından bize aktarılmıştır.

Aslında bu eser bir bakıma Türkiye’nin siyasi gerçeğini ve içinde bulunduğu durumu anlatmaktadır.

Bu araştırma sırasında “Adam” dergisinin 1998,1999, 2000 yıllarında basılan Orhan Pamuk’ un diğer eserleri üzerine yapılan yorumlarda gözönüne alınarak detaylı çalışmalar yapılmış ve roman tahlili yapılmıştır.

ROMANIN ÖZETİ

KAR

Ka, On iki yıldır Almanya'da siyasi sürgün hayatı yaşıyordu. Ama hiçbir zaman da siyasetle tam olarak ilgilenmemişti. Asıl tutkusu bütün düşüncesi şiirdi. Kırk iki yaşındaydı , bekârdı ve hiç evlenmemişti. Türkler için uzunca sayılabilecek bir boyu, yolculuktan daha da solan açık bir teni, kumral saçları vardı. Yalnızlıktan hoşlanan sıkılğan biriydi. Adının Kerim Alakuş olduğu fakat bu isimden hiç hoşlanmadığı için de kendisine adının ile harfleriyle "Ka" denilmesini tercih ediyordu. Annesine , ailesine , dostlarına kabul ettirdiği bu adla şiir kitaplarını da yayımladığı için adının Türkiye'de ve Almanya'daki Türkler arasında küçük ve esrarlı bir ünü vardı.

Ka'nın Kars'a geliş nedenlerinde biri, İstanbul'da Cumhuriyet gazetesini ziyarete gittiği gençlik arkadaşı Taner'i görmüş o da Kars'ta belediye seçimlerinin yapılacağını , ayrıca tıpkı Batman'da olduğu gibi Kars'ta da genç kızların tuhaf bir şekilde intihar hastalığına yakalandıklarından bahsetmiş ve bu konuda yazmak ve on iki yıl aradan sonra gerçek Türkiye'yi görüp tanımak istiyorsa Kars'a gitmesini önermişti.

Nihayet otobüs karlar altındaki Kars sokaklarına üç saatlik gecikmeden sonra geldiğinde Ka şehri hiç tanıyamamıştı. Şehir yıllar önce Ka'nın gördüğünden ve hatırladığından çok daha kederli ve yoksuldu.

Ka Kars'a gittiği ilk günü sabahında karlar altındaki Kars sokaklarını işsi insanlarla dolu kahvehaneleri ve yoksul mahalleleri ve intihar eden genç kızları elinde kâğıt kalemle bir gazeteci gibi onlarla görüşür sohbet ederdi. Çocukluğunda Ka için yoksulluk avukat baba, ev kadını anne, şeker kız kardeş, sadık hizmetçiler, mobilyalar, radyo ve perdelerin oluşturduğu Nişantaşı'ndaki kendi orta sınıf hayatının ve evin sınırlarının bitip dışarıdaki

öteki dünyanın başladığı yerdı. On iki yıl yaşadığı Frankfurt' tan dönünce çocukluğunu paylaştığı arkadaşlarıyla yürüdüğü, bütün o İstanbul sokaklarının , dükkanların , sinemaların, baştan aşağı değıştiklerini yok olduklarını görmesinin kendisinde çocukluk ve saflığı başka yerde arama isteğı uyandırdığı için Kars yolculuğuna çocukluğunda bıraktığı sınırlı bir orta sınıf yolculuğıyla karşılaştırmak için çıktığı söylenebilir.

Ka daha önceden görüşüp konuştuğı eski sevgilisi İpek ile Yeni Hayat Pastahanesinde buluşmak için anlaşmıştı. Ka İpek' i evlenebileceğı bir kadın olarak görüyordu. Fakat aradan o kadar uzun zaman geçmişti ki artık onu sevip sevmediğini bile bilmiyordu. Aradan geçen bu uzun zaman zarfında İpek evlenip boşanmıştı da. Şimdi Ka Pastahaneye gelmiş İpek' le buluşmaya kendisini hazırlamıştı. İpek' i beklerken Serhad Şehir Gazetesi sahibi Serdar Bey' in oğlunun getirdiğı yeni basılmış gazetenin birinci sayfasına büyük bir özenle hazırladığı hediyeı sunar gibi Ka' nın önüne uzattı. Gazetenin kenar haberlerinin birinde Ka' nın şehre gelmesinin, onun ne keder ünlü biri olduğundan ve hayatından bahsediyordu.

İpek Yeni Hayat Pastahanesine gidip onunla aynı masaya oturur oturmaz otelde gördüğü İpek' le üniversite yıllarında gözüktüğünden daha güzeldi. Güzelliğinin gerçek olması hafifçe boyanmış dudakları ,teninin solgun rengi, gözlerinin parlaklığı ve insanda sıcak bir yakınlık uyandıran içten hali Ka' yı telaşlandırıyordu. Onun gibi tabii olamamaktan korkuyordu. Bir süre birbirleriyle anlaşmaya iyi niyetle kararlı çiftler gibi huzurla konuşabilecekleri ortak konu aradılar. Bir konu bitince İpek yaratıcılığını kullanarak yenisini buluyordu. Yağan kar Kars' ın yoksulluğı, Ka' nın paltosu, birbirlerini pek az değışmiş buldular. Aynı burçtan olduklarını anlayan kadınla erkeğın birbirlerine – yapay da olsa- duyduğu yakınlığın verdiği geçici bir rahatlıkla hemen her konudan bahsetmeye

başladılar. Bir süre daha havadan sudan basit konulardan bahsettikten sonra Ka uzun zamandır yapmak istediği fakat yapamadığı bir türlü gerçekleştirmek istediği hayalini bu gün gerçekleştirmek için İpek' e evlenme teklif eder. İlk başta İpek bu teklifi kabul etmez fakat daha sonra ciddiye alarak utanarak kıpkırmızı olur.

Tam bu sırada Ka ve İpek' in bakışları arasında göğsüne ve başına ateş edilen Eğitim Enstitüsü Müdürü 'nün üzerinden kalın bantlarla bağlanmış gizli bir ses kayıt aracı vardı. Bu cihaz Milli İstihbarat Teşkilatı'nın Kars şubesindeki memurları tarafından yerleştirilmişti.

İpek Ka'yı otele bıraktıktan sonra gözlerinin önünde vurulan ve can çekişmekte olan müdürün içler acısı hali gözlerinin önüne geliyor ve herhangi bir tanıdığına telefon etmek geliyordu içinden. Bu psikolojiyle dışarı çıkarak telefon aramaya başladı.

Farkında olmadan Hayvanseverler Derneği'nin bulunduğu binaya girer ve orada İpek' in eski kocası Muhtar ile karşılaşır .Ka İpek' in eski kocasıyla en son iki yıl önce karşılaşmıştı. Ka bu karşılaşmadan pek de mutlu olmamıştı .Muhtar ise onu gördüğüne çok sevinmiş dertleşebileceği biri olarak düşünmüştü. İki yıl içinde başından geçenleri İpekle olan tartışmalarını ve Kürt Şeyhi Sadettin Efendi' nin gizli tekkesine gitmesine kadar herşeyi anlattı. İçinden öyle geldiği için Muhtar' a evliya gibi görünen bu ulu kişinin elini öpmüş Şeyh Efendi' de onun elini öpmüştü. İçine yıllardır duymadığı bir huzur yayılmıştı. Bu yaşadıklarını İpek' e de anlatmıştı. Biraz kendine gelir gelmez ani bir ilhamla büyük bir şiir yazdı. Bütün buhranını , utancını içinde yükselen Allah sevgisini , huzuru, Şeyhi' in merdivenlerini ilk çıkışını anlattı .Ateistlik yıllarından kalma , içindeki yarı akılcı , yarı faydacı şeytan yine onu dürtmeye başlamıştı. Muhtar gibiler ancak bir siyasi partide kendi

benzerleriyle bir dava uğruna didişerek bulurlardı. Böylece Refah Partisi'ne gidip gitmemenin ona tekkedekinden daha derin ve anlamlı bir manevî güç vereceğini anlamıştı.

Elektrikler kesildiği için hiçbir şey konuşmadan karanlıkta oturan Ka' nın tedirginliği aydınlıkta Muhtar ile iki eski dost gibi konuşmanın yapaylığına tercih ediyordu. Muhtar ile arasındaki tek bağ İpek' ti ve Ka bir şekilde ondan söz etmeyi çok istiyordu. Fakat ona aşık olduğunu belli etmekten de korkuyordu. Korktuğu bir başka şey ise Muhtar' ın başka hikayeler de anlatması böylece bulunduğundan daha da aptal duruma düşmesiydi.

Muhtar bu konu sıkıntısı içinde sözü sağcı ve solcu eski arkadaşlarına ve siyasal sürgünlere getirdi. Bir süre karşılıklı bu konudan bahsettiler. Yakılan bir kibrit alevinden Ka parti il merkezindeki belli belirsiz eşyaları, eski bir sehpanın, gaz sobasının , yerini görünce kalkıp pencereye gitti. , yağın karı hayranlıkla seyretti. Daha sonra ise Allah, Sağcılık ve solculuk ile Ateistlik üzerine konuşmaya başladılar. Ka, Türkiye'de Allah' a inanmanın , insanın tek başına en yüce düşünce , en büyük yaratıcılığıyla karşılaşması değil , her şeyden önce bir cemiyete bir çevreye girmek demek olduğunu baştan biliyordu. Ama gene de Muhtar 'ın Allah'tan ve tek bireyin inancından hiç söz etmeden cemiyetlerin yararından söz etmesi Ka' da bir hayâl kırıklığı yaratmıştı. Muhtar' ı da bu yüzden küçümsediğini hissetti. İkisi de yer yer buz tutmuş camın aralıklarından aşağıda han kapısına park etmiş polis aracından kar altında ağır ağır inen iki sivil polise sessizce baktılar. O anda Muhtar Ka 'dan İpek' e onunla ilgili bir mesaj iletmesini istedi. "İpek' e onunla yeniden evlenmek istediğimi, ondan örtünmesini, İslamî kurallara uygun giyinmesini istemesinin bir hata olduğunu , ona artık dar görüşlü kıskanç, taşralı bir koca gibi davranmayacağını , evliliği sırasında ona yaptığı baskılardan pişman ve olduğunu ve utandığını " söylemesini istedi. Fakat Muhtar bunları İpek' e daha önce de defalarca söylemiş ama İpek ona bir türlü inanmamıştı. Ka bir

anlık kararsızlıktan sonra “yaparım” dedi. Muhtar uzun süre bahsettiği “Merdiven” şiirini de İstanbul’ a Fahir’e vermesini Ka’ dan rica etti.

Ka karanlıkta şiiri cebine koyarken han odasına üç sivil adam girdi. İkisinin de ellerinde iri el fenerleri vardı. Hazırlıklı ve meraklıydılar ve Ka ile Muhtar’ ın burada ne yaptıklarını çok iyi bildikleri hallerinden anlaşılıyordu. Ka ‘nın kimliğine bakarlarken burada ne işi olduğunu sordular. Ka “Belediye seçimleri ve intihar eden kadınlar üzerine “Cumhuriyet” gazetesine yazı yazmak için İstanbul’dan geldiğini ”söyledi .Parti il merkezini uzun uzun aradıktan ve dolapları dosyaları alt üst edip, bir kısmını iple bağlayıp torbalara dolduktan ve bir de arama tutanağı tutulduktan sonra Ka ile Muhtar bindirildikleri aracın arkasında yanyana suçlu çocuklar gibi sessizce otururlarken Ka aynı ezikliği Muhtar’ ın dizlerinin üzerinde şişman ve ihtiyar köpekler gibi uslu uslu duran iri ve beyaz ellerinde gördü. Polis aracı Kars’ın karlı ve karanlık sokaklarında ilerlerken boş ve eski evleri hüznle seyrettiler.

Polis minibüsü müdürlüğün karla kaplı iç avlusunda durduktan sonra Ka ile Muhtar’ ı birbirinden ayırmadılar ama onlara çok farklı davrandılar. Ka’ ya İstanbul’dan gelen ünlü bir gazeteci, aleyhlerine bir şey yazarsa başları derde girecek etkili biri ve işbirliği yapmaya hazır bir tanık muamelesi yaptılar. Muhtar’ davranışlarında ise aşağılayıcı bir “gene mi sen !” havası vardı. Hatta Ka’ ya dönerek “böyle biriyle sizin gibi birisinin ne işi olabilir” havasına da girdiler.

Serbest bırakılan Ka , içeride kalan Muhtar’ ın kanlı yüzü uzun bir süre gözlerinin önünden gitmedi. Daha sonra kar altında yürüyerek kendini pastahanenin karşı kaldırımında buldu Ka pastahanenin önünde duran kalabalığın arasına girdi ve orada çalışan ihtiyar garsona hâlâ daha birşeyler sorduklarını gördü. Bu sırada ürkek bir hareketle biri Ka’nın omzunu

dürttü. İri yeşil gözlü iyi çocuksu yüzlü Necib adında bir delikanlıydı. delikanlı esrarengiz bir tavır takınarak Ka'yı önemli birisinin görmek istediğini söyledi . Necib bir efsane kahramanının adını anar gibi heyecanla "o kişinin adı Lacivert' tir" dedi. Ka 'dan hiç tepki alamayınca hayâl kırıklığına uğradı.

Lacivert' le görüşmek üzere Necib'in tarif ettiği yerde üstünde başında biriken karları silkelemekten ve beklemekten sıkılan Ka oteline dönmek üzerindeydi ki uzun boylu, sakallı gencin karşı kaldırımında sokak lambasının soluk ışığı altında yürümekte olduğunu fark etti. Yüreği hızlanarak onu izledi.

Yer altı demir yollarından , dar ve karanlık sokaklardan geçerek Ka, kırmızı tekkeli gencin kendisine gösterdiği zili çaldı ve apartman dairesinin kapısını açıp kendisini ,çeriye buyur eden kısa boylu adamın bir buçuk saat önce Yani Hayat Pastahanesi' nde Eğitim Enstitüsü Müdürü 'nü kurşunlayan adam olduğunun anladı. Adamı görür görmez yüreği atmaya başladı. Küçük adam küçük elleriyle Ka'nın üzerini aramaya başladı. Ayakkabılarını çıkarıp salona girdi. Küçük bir sofada Lacivert' in oturduğunu gördü. Lacivert'in peşinden siyah beyaz televizyonu açık, yoksul bir odaya girdi. Odada karısı ve ona tatlı Kürtçe sözler söyleyen bebeğini gördü. Eski Rus evlerinde olduğu gibi koridor yoktu; ikinci odaya geçtiler.

Ka'nın aklı Lacivert' e takılmıştı. Asker titizliğiyle yapılmış bir yatak, dikkatle katlanıp yatağın kenarına konulmuş pijama, küllük, duvarda Venedik manzaralı bir takvim, kar altındaki bütün Kars şehrinin kederli ışıklarına bakan kanatları açık bir pencere gördü.

Lacivert Ka'nın telaşını ve heyecanını hissetmiş ve onu rahatlatmak için bir konu açmıştı ortaya. Daha sonra Ka'ya Kars'a niçin geldiğini ? Muhtar' ın gözlem altına alındığında

dövölürken onun neden kılına bile dokunmadıklarını ? konuşmaya başladılar. Lacivert sonunda asıl gelmek istediği konuya geldi : “İntihar eden kızlar” Lacivert bu konuda kesin tavrını koyarak “İntihar eden kızları sakın yazma! İntihar büyük günahdır! İlgi gösterdikçe yayılan bir hastalıktır!” dedi. Lacivert’ in konuştuğu bir diğer önemli konu ise Enstitü Müdürünün öldürülmesiydi.

Birden Ka’ yı omuzlarından yakaladı , kendine çekti ve iki yanağından öptü. “Sen yıllarını şiirin çilesine vermiş bir dervişsin. Müslümanlara, mazluma kötülük etmek isteyenlerin aleti olamazsın. Benim sana güvendiğim gibi sende bana güvendin, bu karda buraya geldin.” dedi.

Ka kapıdan kimseye görünmeden dışarıya çıktı .Merdivenleri koşar adın inmek geliyordu içinden. Kar öylesine yavaş yağıyordu ki, Ka’ya kar taneleri havada asılı kalmış gibi geldi.

Zamanın durmuş olduğu izlenimini veren bu yavaşlık duygusu Ka’ ya neredeyse çok şeyin değiştiğini , çok vakit geçtiğini hissettiriyordu; oysa Lacivert ile görüşmesi yirmi dakika sürmüştü. Necib’ ve arkadaşları Mesut ile Fazıl’ ın onu beklediğini gördü.

Dört yıl sonra ilk defe Ka ’nın aklına bir şiir gelmişti. Şiirin varlığından , havasından edasından ve gücünden o kadar emindi ki içi mutlulukla doldu. Üç gence acelesi olduğunu söyleyerek boş ve yarı karanlık istasyon binasından çıktı. Yağan kar altında yazacağı şiiri düşünmeye başladı.

Otel odasına girer girmez Ka paltosunu çıkardı .Frankfurt’tan aldığı yeşil kaplı kareli defteri çıkardı ve aklına kelime kelime gelmekte olan şiiri yazmaya başladı. Bğir

başkasının kulağına fısıldadığı bir şiiri yazar gibi rahat hissediyordu kendini ama yazdığı şeye de kendini bütün dikkatiyle vermişti. Daha önce böylesine bir ilhamla ve duraksamadan şiir yazmadığı için yazdığı şeyin değerinden aklının bir köşesinde kuşku duyuyordu. Ama mısraları yazdıkça şiirin herşeyi ile mükemmel olduğunu mantığıyla anlıyor bu da içindeki heyecanı ve mutluluğu artırıyordu. Böylece pek az duraksayarak , birkaç yerde sanki iyi işitmediği bazı kelimeler için boşluk bırakarak Ka otuz dört dize yazdı.

Şiir az önce aklından geçen pek çok şeyle yapılmıştı. Yağan kar , mezarlıklar, istasyon binasındaki kara köpek, pek çok çocukluk anısı ve İpek. Şiirin adını “KAR” koydu. Çok sonraları bu şiiri nasıl yazdığını düşündüğünde aklına bir kar tanesi gelecek , o kar tanesi kendi hayatını bir şekilde gösteriyorsa bu şiirini de onun merkezine yakın bir yerde ve hayatın mantığını açıklayan bir noktada yer alması gerektiğine karar verecekti. Ka şiiri bitirmek üzereyken pencereye gitti. Dışarıda iri tanelerle ve zerafetle yağan karı sessizce seyretmeye başladı. Kapı vuruldu ve şiirin aklına gelmek üzere olan son iki dizesini Kars'ta bir daha hiç hatırlamamak üzere unuttu. Kapıyı çalan İpek'ti. Ona Şeyh Efendi Hazretleri'nden bir mektup getirmişti. Kısa süren karşılıklı konuşmalardan sonra birbirlerine sarıldılar. Birbirlerini tutmaktan, kucaklamaktan zevk alarak merakla öpüştiler ve yatağın üzerine yan yana devrildiler. Kısa bir sürede Ka o kadar sarsıcı bir cinsel heyecan duymaya başladı ki, az önceki kötümserliğin tam tersi sınır tanımaz bir istek ve iyimserlikle birbirlerinin elbiselerini çıkarıp uzun uzun sevişeceklerini hayâl etti. Ama İpek ayağa kalkarak buna hazır olmadığını söyledi.

Ka otelden çıktıktan sonra yağan karın ve seçim propagandaları altında Şeyh Efendi ile görüşmeye gitti. O kadar mutluydu ki çocukluğundaki aşırı mutluluk anlarında olduğu gibi hayal gücünün sineması heyecandan iki film göstermeye başlamıştı. Birincisinde Almanya

'da bir yerde İpek ile sevişiyorlardı. Bu hayali sürekli görüyordu. Aklının diğer sinemasında "Kar" şiirinin son iki dizesine ilişkin kelimeler ve hayaller oynuyordu.

Rahatlamak için üç bardak rakıyı içtikten sonra , Ka dik merdivenleri çıkarken Muhtarın hâlâ ceketinin cebinde taşıdığı "MERDİVEN" şiirini hatırladı. Şeyh Efendi Ka'yı görür görmez yüreğindeki korkuyu hemen hissetti. Ama Şeyh' te öyle bir şey vardı ki Ka korkusundan utanmadı. Merdivenleri çıktığı sahanlıkta duvarda cevizden çerçevesi oymalı bir ayna vardı. Şeyh Efendi' yi ilk o aynanın içinde gördü. Evin içi oldukça kalabalıktı. Ka bir anda kendini Şeyh Efendi'nin elini öperken buldu. Şeyh'le karşılıklı sohbet ettikten sonra orada yalnız olmadığını farketti. Kimse kendisiyle ilgili değilken Ka' ya yeni bir şiir daha geldi .Birinci şiirde edindiği deneyimle bütün dikkatini içinde yükselen sese verdi ve bu sefer şiirin otuz altı dizesini hiç kaçırmadan yazdı. Fakat bu sefer kafası rakıdan dumanlı olduğu için şiire fazla güveni yoktu. Ama yeni bir ilhamla ayağa kalkıp, Şeyh' ten izin isteyip, kendisini, dışarı atıp tekkenin yüksek basamaklı merdivenlerine oturup, defterini okumaya başlayınca birincisi kadar kusursuz olduğunu gördü. Şiiri Ka' az önce yaşadığı , tanık olduğu malzemeye yazmıştı. Merdivenlerin otomatığı atıp her yer karanlık olunca Ka elindeki deftere bir daha baktı ve şiirinin adını "GİZLİ SİMETRİ" olarak şiirin tepesine yazdı.

Ka , Şeyh Hazretleri'nin tekkesinden otele karlar altında dönerken birazdan İpek'i yeniden göreceğini düşünüyordu. Kalabalığın arasına karışarak yürürken bir zamanlar radyoda dinlediği bir şarkıyı işitti ve içinden yükselen duygusallıkla yeni bir şiirin geleceğini zannetti. Önüne çıkan ilk çayhaneye girdi ve ilk boş masaya oturup kalemını defterini çıkardı. Boş sayfaya elinde kalem nemli gözlerle bir süre baktıktan sonra bir şiirin gelmeyeceğini anladı. Çayhanede otururken duvarda yazılı duran dört mısra dikkatini

çekti. Daha sonra bu mısralar Ka 'nın yazacağı "BÜTÜN İNSANLIK VE YILDIZLAR" şiirinin mısralarını oluşturacaktı. Şakacı bir iyimserlikle bu dörtlüğü defterine yazarken , arka masaların birinde Necib' i gördü ve aralarında sohbet etmeye başladılar. Necib Ka'ya şair, yazar olmak istediğini ve şu anda bir bilim kurgu romanı yazdığını söyledi. Necib cebinden buruşuk bir kağıt çıkardı ve romanının özetini Ka'ya titreyen bir sesle ve arada yutkunarak heyecanla okudu. .

Bir anda Kadife sokaktan içeriye girdi. Üzerimde mor pardüsü , yüzünde onu bir bilim kurgu kahramanına benzeten siyah gözlükler, başında da siyasal İslam'ın simgesi bir türban vardı. Ka, Genç kadının kendisine doğru geldiğini görünce ayağa kalktı Kız hafifçe gülümseyerek herkesin akşam yemeği için onu beklediğini ve babasının onu getirmesi için yolladığını söyledi. Ka içinden başörtüsünün çerçevelediği ablası kadar güzel olmayan sade ve temiz yüzüne , ablası gibi ela gözlerinin ta içine bakarak rahat rahat konuşabildiği için onu çekici buluyor, şimdiden ablasına ihanet ettiğini düşünüyordu. Bir süre sessiz kaldıktan sonra Ka'nın sorması üzerine Kadife türbanlı kızların arasına nasıl girdiğini, başlangıçta ne düşündüğünü, fakat daha sonra neler düşündüğünü teker teker anlattı.

Kadife ile Ka Millet Tiyatrosu 'nun önünde az sonra başlayacak olan "gösteri" için kapıda bekleyen bir kalabalık gördüler. Kadife programda Ka'nın da bir şiiri olduğunu biliyordu ama Ka oraya gitmeyeceğini zaten vaktinin de olmadığını söyleyerek konuyu kapattı Yolda yeni bir şiirin gelmekte olduğunu hissetmişti. Otele kadar hiç konuşmamaya çalışarak hızlı hızlı yürüdü. Yemekten önce üstüne başına çeki düzen vermek bahanesiyle hemen adasına çıktı, paltosunu çıkardı ve küçük masaya oturup hızlı hızlı yazmaya başladı Şiirin ana teması arkadaşlık ve sırdaşıktı. Kar, yıldızlar ve özel mutlu gün motifleri ile Kadife' nin ağzından çıkan bazı ifadeler şiire olduğu gibi giriyordu. Ka mısraların alt alta dizilişini bir resim seyrederek gibi zevkle, heyecanla, seyrediyordu. Kadife ile konuştukları şeyleri gizli bir mantıkla geliştirmiş, " YILDIZLARIN ARKADAŞLIĞI "adlı şiirinde her

insanın bir yıldız , her yıldızın bir arkadaş ve her insanın da yıldızı kendisinininkine benzeyen bir benzeri olduğunu, bu benzeri be bir sıradışı gibi içinde taşıdığını işliyordu.

Şiir bitince aceleyle otel sahiplerinin küçük dairesine geçti. Sofranın başında Turgut Bey iki yanında Kızları kadife ve İpek , masanın bir kenarında Kadife' nin arkadaşı Hande ve onun karşısında ise Serdar Bey vardı . Ka ise Turgut Bey 'in tam karşısına İpek' in yanına oturdu. Birlikte olmaktan çok mutlu görünen bu kalabalığa Kürt hizmetçi Zahide mutlu ve becerikli hareketlerle mutfığa girip çıkıyordu. Sofraya oturduklarından beri açık olan televizyonun ekranında bir anda Millet Tiyatrosu'ndaki gece belirdi. Uzun boylu değnek gibi bir adam Kars tarihindeki ilk canlı yayının parçası olma gururunu anlattı. Gecenin programı okunurken ; hisseli hikayeler , milli kalecinin itirafları, siyasal tarihimizin utanç verici sırları, beklenmedik itiraflar, nezaketler, ve bunun gibi bir çok eğlenceler arasında Ka “ yıllar sonra sessizce ülkemize dönen en büyük şairimiz ”olarak adının okunduğunu işitti. Masanın altından İpek Ka'nın elini tuttu.

Ka davetli olduğu Millet Tiyatrosu'na gitmek için İpek' in yanından ayrılarak koşar adım Kar altında tek başına sanki savaşa gider gibi Millet Tiyatrosu 'nda ki geceye katılmak için koşuyordu. Tiyatro salonuna girer girmez , içerideki gürültü ve hareketten başı döndü. Yoğun bir alkol, nefes ve sigara kokusu vardı havada. Kenarlarda pek çok kişi ayaktaydı. Ka leş kokulu helanın kapısında fısıldaşarak konuşan gençleri gördü. Bir kenarda bekleyen mavi üniformalı polisleri ve daha ötede elleri telsizle dikilen sivillerin yanından geçti. Ka kenarda dikilenlerin arasında Necib' in kendisine telaşla el salladığını gördü. Necib, Kadife' ye olan aşkını anlatmak için ona mektup yazmış fakat mektupların postahannede bulunan sivil polisler tarafından açılıp okunacağı endişesini taşıdığı için mektupları Ka'nın postalamasını istemişti. Ka salona girerek tiyatro takımından yarı kibar yarı kabadayı bir set işçisi onu sanatçılara ayrılmış boş bir yere oturttu. Aradan yirmi

32

dakika geçip Ka serin koridorun ucundaki helaya girince hemen arkada , Necib' in de pisuvarlara işeyenlerin yanına gelmiş olduğunu gördü.

Bir süre birbirlerini hiç tanımayan iki kişi gibi arkadaki bölümlerin kilitli kapıları önünde beklediler . Bir hela boşalınca içeri girdiler sürgüyü çektiler. Necib becerikli hareketlerle, sifon haznesinin üzerindeki zarfları aldı. Ka'ya Kadife' ye verilmesini isteyerek ona uzattı.

Ka sahneye çağrıldığı zaman şiiri hâlâ aklındaydı. Sahnede boyu herkesten uzundu. Üzerindeki kül rengi Alman paltosu onu herkesten ayırıyordu. Salondaki uğultu bir anda kesildi. Ka ilk defa bir kalabalık önünde şiirini okumaya başladı. İki kere bir şey hatırlar gibi duraksamasının dışında şiiri hiç kesintisiz ve zorlanmadan okudu. Bir- İki alkış işitildi. Arka sıralardan biri ayağa kalkıp bağırdı, başkaları da ona katıldı. Az sonra yeşil bir fon üzerine düşecek silüetini saymazsa bu yazarın yirmi yedi yıllık arkadaşımı tanık olduğun son görüntüleri idi

Ka'nın şiirinden sonra sunucu oynanacak oyunu abartılı hareketlerle ve gecenin en büyük gösterisi olarak sundu: "Vatan yahut Türban" Bu oyun da kalabalığı eğlendirmişti. Fakat bu yirmi dakikalık ilkel ve demode oyunun ögle sağlam bir dramatik yapısı vardı ki sağır ve dilsizler bile bir şey anladı. Bu kısa oyun 1930'ların ortasında II. Dünya Savaşı arasında kadınların çarşıdan dini baskıdan uzak tutmak isteyen Batılılaşmacı devletin teşvikiyle Anadolu'da liselerde ve Halkevlerinde pek çok kere oynanmış 1950'lerden sonra ise demokrasiye Kemalist devrimini şiddeti zayıflayınca unutulmuştu.

Funda Eser' in sahnede rolünü canlandığı sırada içeriye ellerinde tüfeklerle beş tane asker girdi ve Sunay Zaim' in kulağına birşeyler fısıldadı Daha sonra askerler silahlarını kurup seyircilerin üzerine yaylım ateşinde bulundular. Daha sonra Ankara'dan gelen

müfettişlerin detaylı çalışmaları sonucunda bu ateş sırasında sıkılan kurşunlarla iki kişi ölmüştü. Bunlardan biri anlına ve gözüne saptanan kurşunlarla ölen Necip' ti.

Tiyatronun perdesi kapandığı sırada ellerinde tabanca ve tüfeklerle kalabalığın kokulu bakışları arasında bağra çağra dışarı koşan üç mutlu adamdan en önde giden Z. Demirkol sokağa çıkıp karın yağdığını görünce bir çocuk gibi tepinerek “Yaşasın Cumhuriyet ” diye bağırdı. Z. Demirkol ve iki arkadaşı caddede sloganlar atıyor, sarhoş gibi neşeyle bağra bağra konuşuyorlardı. Bu neşeli üçlü caddelerin birinde yürüyen Ka'ya yetişti. Kendilerini fark ettiği için Ka'nın bir arabaya yol verir gibi kaldırıma iğde ağacının altına çekildiğini gördüler. Ka hâlâ yazamadığı “ALLAHIN OLMADIĞI YER ” adını vereceği şiirini bu sırada unuttu. Unuttuğu şiiri aklına gelir umuduyla doğrudan otele dönmeyip, yolunu uzatmaya karar verdi. Ka yoluna devam ederken , ara sokaklarda bir tank olduğunu farketti. Şehirde sokağa çıkma yasağı vardı.

Ka otele geldiğinde ; otelin sıcaklığı , giriş lobisinin aydınlığı yüreğini sevinçle doldurdu. Ka bir süre İpek' in yanına oturup onun elini tuttu. Onunla daha fazla yakınlaşmamak kendisine acı vermeye başlayınca odasına çıktı. Paltosunu kapının arkasındaki çengele özenle astı. Yorgunluk , yeraltından gelen bir uğultu gibi yalnız bütün gözkapaklarını, gövdesini değil odayı ve oteli de sarmıştı. Bu yüzden aklına gelen yeni şiiri çabuk çabuk defterine geçirirken, yazdığı dizelerin şimdi kenarında oturduğu yatağın , otel binasının karlı Kars şehrinin, bütün dünyanın bir devamı olduğunu hissetti. Şiirine “İHTİLÂL GECEŚİ” adını verdi. Çocukluğunun askeri darbe gecelerinde, bütün ailenin uyanıp pijamalarıyla radyoyu ve marşları dinleyişleriyle açılıyordu şiir ana sonra hep birlikte yenilen bayram yemeklerine dönülüyordu. Bu yüzden daha sonra şiirin yaşanan bir ihtilâlden değil , hafızasından kaynaklandığını düşünüp, kar yıldızına öyle yerleştirecekti.

Ka tam on saat yirmi dakika deliksiz uyumuştı. Oysa iki sokak ötede tank ve askeri kamyonlar eşliğinde başlayan, İmam Hatip lisesinden gelen kurşun sesleri bile onu uyandıramamıştı. Şehrin çoğunluğu ayaktaydı, ama dikkatler pencere ve sokağa değil , televizyona dönüktü. Millet Tiyatrosu'ndaki canlı yayında Sunay Zaim'in bu olayın bir oyun olmadığını söylemesinden sonra Kars'ın yakından tanıdığı vali yardımcısı ertesi gün saat on ikiye 'ye kadar Kars'ta sokağa çıkma yasağı olduğunu duyurmuştu.

Ka ise bütün bu olan biteni sabah otelin lobisine indiği zaman öğrenmişti. Kahvaltı yapmak için pencere kenarındaki bir masaya oturdu. O anda İpek' in elinde bir tepsi müşterilere hizmet ettiğini görünce çok üzölmüşüü. Ona ; “ Şimdi yukarıya çıkıyorum, biraz sonra gel ve başımı ellerinin arasında tut”dedi Ka daha söylerken İpek' in korkulu gözlerinden bunu yapamayacağını anlayarak kalktı. Merdivenleri hızla çıkarak odasına gitti ve kendini yatağa attı. Önce İstanbul'dan buraya gelmekle ne kadar aptallık ettiğini, sonra da Frankfurt'tan Türkiye'ye gelmekle yaptığı yanlış düşündü.

Kapı vuruldu .Fırlayıp umutla açtı . İpek' ti ama yüzünde bambaşka bir ifade vardı Askeri bir aracın geldiğini , içinden çıkan biri asker iki kişinin şairi sorduğunu söyledi.

Ka 'yı almak için o zamanlar bile artık Türkiye'de az kullanılan eski cemse kamyonlardan birini yollamışlardı. Otelin lobisinde Ka'yı karşılayan gaga burunlu , beyaz tenli gençten sivil sivil bir adam onu kamyonun önüne ortaya oturttu. Şehrin bomboş ve bembeyaz sokaklarından ağır ağır geçti.

Emniyet müdürlüğünün önünde durdular ve kamyonda iyice üşüdükleri için çabucak içeriye girdiler. Açık kapılardan , hızla çalışan daktilo tıkırtılarından bağra bağra telsizle

konuşanları, merdivenlerden çaycıya konuşanları işitti. Onu dün muhtarla birlikte oturdukları odanın bir benzerine aldılar ve katini yüzünü görmediğini söylemesine rağmen eğitim enstitüsü müdürünün dün resimlerden çıkaramadığı katilini belki bu sefer alt katta gözaltındaki İslamcı öğrenciler arasında teşhis edebileceğini söylediler.

Polisler Ka'nın Lacivert'le görüşüğünü hatırlatarak yuvarlak yüzlü istihbarat görevlisi "geçmiş olsun" diyen bir havayla Lacivert' in ne kadar azılı bir terörist ne büyük bir komplocu ve İran'ın beslediği yeminli bir Cumhuriyet düşmanı olduğunu anlattı. Onu Lacivert ile görüştüren kişinin (Necib'in) bunlar arsında olup olmadığını ayrıca Emniyet müdürünü de vuran kişiyi de teşhis etmesini istedi. Fakat Ka burada bulunan gençlerden hiç birini tanııyordu.

Böylece Ka' yı otelden aln gaga burunlu adanla yine aynı askeri kamyonu bindiler. Yolculuk boyunca Ka boş sokakların güzelliğiyle, en sonunda Emniyet müdürlüğünden çıkabilmiş olmasıyla ve sigaranın keyfiyle mutluydu. Aklının bir yanı askerî darbe olduğu , memleket dincilere teslim edilmediği için sinsice sevindiğini de söylüyordu kendine. Böylece vicdanı rahatlatmak için polisle ve askerle işbirliği yapmamaya yemin etti. Hemen sonra aklına yeni ve şiir öylesine güçlü ve tuhaf bir iyimserlikle geldi ki gaga burunlu MİT görevlisine "Bir çayhanede durup çay içmek mümkün mü ?" diye sordu. Uzun uzun dolaştıktan sonra nihayet açık bir çayhane bulmuşlardır. Ka yanmayan sobanın yanındaki masaya oturdu ve aklındaki şiiri rahat rahat yazdı.

Daha sonradan "RÜYA SOKAKLARI" adını vereceği şiirin çıkış noktası Kars sokaklarıydı. Ama Eski İstanbul sokaklarından, Ermeniler'den kalan hayalet şehir aniden

Ka ve gaga burunlu adam askerî kamyona binip Veteriner fakültesine gittiler. Uzun boylu iri yapılı bir polis , Ka ‘nın koluna , yürümekte zorlanan bir ihtiyar şefkatliğiyle yardım eder gibi girdi ve onun içinde korkunç işkenceler yapılan üç derslikte gezdirdi. Veteriner fakültesinde de kimseyi teşhis edememesinin bir kuşku ve güvensizlik yarattığının farkındaydı. Necib’ e rastlamamak onu öylesine rahatlatmıştı ki gaga burunlu adam bir de son olarak yine teşhis amacıyla Sosyal Sigortalar Hastahanesi’ nin morgundaki cesetlere bakmasını isteyince Ka oraya da bir an önce gitmek istedi .

Sosyal Sigortalar Hastahanesi’ nin bodrum katındaki morgda İlk olarak en şüpheli cesedi gösterdiler . Ama Ka onu hiç tanımıyordu. Üçüncü ceset ise bir ihtiyar dedenindi . Sol gözü kurşunla parçalandıktan sonra akan kanla kapkara olan bir deliğe dönüşmüştü. Üçüncü cesede sokulduğunda biraz sonra göreceği İpek’i düşünüyordu. Yanına yaklaşıp ölü gencin beyaz yüzünü daha yakından görünce içinden bir şeyler yıkılıp gitti.

Necip’ti .Aynı çocuksu yüz . Sonra bir çocuğun aynı öne uzamış dudakları. Ka hastahanenin soğukluğunu ve sessizliğini hissetti. Aynı gençlik sivilceleri. Aynı kemerli burun. Aynı kirli öğrenci ceketi. Ka bir an ağlayacağını sandı ve telaşa kapıldı. Bu telaş onu oyalayıp gözyaşlarının akmasını engelledi. On iki saat önce avuçuna bastırıldığı alının ortasında bir kurşun deliği vardı. Necib’ i ölü gibi gösteren yüzünün soluk, mavimsi beyazlığı değil, gövdesinin bir tahta gibi uzanmasıydı. Öne doğru eğildi. Arkasında kavuşturduğu ellerini çözdü , Necib’i omuzlarından tutup iki yanağından öptü. Yanakları soğuktu fakat sert değildi. Yarı açık tek gözünün yeşili Ka’ ya bakıyordu. Ka kendini topladı ve gaga burunlu adam bu “ arkadaşın” dün yolda kendisini durdurduğunu , bilimkurgu romanı yazarı olduğunu belirttiğini , sonra da Lacivert’ e götürdüğünü söyledi.

Onu öpmüştü çünkü bu delikanlının çok saf bir yüreği vardı !

Ka 'nın Sosyal Sigortalar Hastahanesi'nin morgunda gördüğü cesetlerden birini teşhis ettiği alelacele yazılıp imzalanan bir tutana geçirildi. Ka ile gaga burunlu adam aynı askerî kamyonu bindiler. Nacib'in yüzü , kaskatı uzanışı gözünün önünden gitmiyordu. Otele varınca İpek' in kendisini teselli edeceğini sanıyordu ama kamyon .Millet Tiyatrosu'ndan iki sokak aşağıda ,Rus döneminden kalma doksan yıllık bir binanın az ötesinde durdu. Burası Kars'a geldiği ilk akşam da güzelliği ve bakımsızlığı yüzünden Ka'yı hüzünlendiren tek katlı bir konaktı.

Sunay Zaim üzerinde Ka'nın onu iki gün önce ilk gördüğünde giydiği yıpranmış palto ve kazak , ayaklarında asker çizmeleri , parmaklarının arasında filtresiz bir sigara odada aşağı yukarı yürüyordu. Ka'yı görünce eski ve sevgili bir dostunu görmüş gibi yüzü ısıdı koşup sarılıp onu öptü. Öpüşünde tıpkı oteldeki celep kılıklı adam gibi “darbe memlekete hayırlı olsun” diyen bir yan da vardı .Ka' nın garipsediği fazla arkadaşça bir yandı bu. Ka daha sonra bu arkadaşlığın iki İstanbullunun Kars gibi fakir ve ücra bir yerde zor koşullarda karşılaşmasıyla açıklayacaktı ama bu koşulların bir kısmını onun yarattığını da biliyordu.

Büyük pencerelerden içeri vuran kar ışığında yüksek tavanlarının köşesindeki kabartmaları ve koca sobasıyla bir zamanlar gün gördüğünü hiç saklamayan geniş odadaki eli telsizli adamlardan sürekli kendisini süzen iri kıyımlı iki korumadan, koridora açılan kapının yanında duran masadaki harita, silah, daktilo ve dosyalarda “ihtilâl ” yönetim merkezi , Sunay' ın elinde pek çok güç olduğunu hemen anladı.

yanında duran masadaki harita, silah, daktilo ve dosyalarda “ihtilâl ” yönetim merkezi , Sunay’ ın elinde pek çok güç olduğunu hemen anladı.

Bir süre karşılıklı telsiz konuşmalarından sonra , masanın üzerinden 1940’lardan kalma bir dürbün aldı. Anadolu gezilerinde on yıldır giydiği kalın ve yıpranmış keçe paltosunu ve kalpağını kafasına geçirdi. Ka’yı koluna tutup dışarıya çıkardı. Soğuk bir an Ka’yı şaşırtmıştı.

İnsanın isteklerinin ve hayallerinin , siyasetin ve günlük dalaverelerin Kars’ın soğuğu yanında ne kadar de küçük ve zayıf kaldığını hissetti. Aynı anda Sunay’ ın sol ayağının da sandığından daha topal olduğunu farkettil. Karla kaplı kaldırımlarda yürürken bembeyaz sokakların boşluğu ve bütün şehirde yalnız onların yürüyor olması içini mutlulukla doldurmuştu. Kar içindeki güzel şehrin eski ve boş konakların insana verdiği yaşama zevki ve sevme isteğiydi bu sadece. Ka şimdi iktidara yakın olmaktan da zevk alıyordu.

Peşlerinde korumalar ,terzihaneye döndüler. Eski konağın güzelim duvar kâğıtlarına görür görmez Ka içindeki yeni bir şiire karşı koyamayacağını anladı ve kenara çekildi.

“İNTİHAR VE İKTİDAR”adlı bu şiirde Ka hiç çekinmeden az önce Sunay ile birlikte olmanın verdiği iktidar zevkini onunla arkadaşlıktan aldığı tadı, ve intihar eder kızlara duyduğu suçluluğu koydu. Daha sonra Kars’ta tanık olduğu şeyleri bütün güçleriyle ve hiç değiştirmeden en çok bu sağlıklı şiire kayabildiğini düşünecekti.

Sunay Ka’nın şiirini yazdığını görünce kâğıtlarla dolu çalışma masasından kalktı , topallayarak yaklaştı ve dün tiyatrodan okuduğu şiirin çok modern olduğunu söyledi. Daha

oflaya puflaya ona yetişmeye çalışıyordu. Ka , orada bulunan dükkânlardan birine girip gizlenerek hafiyenin önüne atıldı. Ka ve hafiye bir meyhaneye gidip rakı içip börek yiyerek Suny' ın televizyonda yaptığı konuşmasını dinlediler.

Ka peşinde kara köpek , karlı boş sokakların güzelliğinin tadını çıkartarak otele yürüdü. Resepsiyondaki Cavit' e İpek' e verilmek üzere bir not bıraktı. “ Acele gel ! ” Odasında kendini yatağa atıp, beklerken annesini düşündü. Ama bu çok sürmedi. Çünkü bir süre sonra hâlâ gelmeyen İpek' e taktı aklını. İpek' i beklemek kısa bir süre içerisinde Ka' ya öyle acı veren bir şey oldu ki ona tutulmasının ve aslında Kars'a gelmesinin bir aptallık olduğunu pişmanlıkla düşünmeye başladı. Ama şimdi çok geçti ve İpek 'de bir türlü gelmiyordu.

Ka'nın otele gelmesinden otuz sekiz dakika sonra İpek geldi. Ka İpek' in odaya getirdiğini hayatiyet ve canlılıktan öylesine mutlu oldu ki yaşamakta olduğu anın bozulmasını dan korkuyordu. İpek' in parlak ve uzun saçlarını ve hiç durmadan kıpırdayan ellerini seyretti. Daha sonra “ Sana çok fena aşık oldun ve acı çekiyorum” dedi. İpek ise “ bu kadar çabuk alevlenen bir aşk aynı hızla söner korkma ” dedi .

Ka telaşla sarılıp onu öpmeye çalıştı. İpek Ka' nın telaşının tam tersi bir rahatlıkla öpüştü onunla. Kadının küçük ellerinin kendi omuzlarını tuttuğunu hissetmek , öpüşmeyi bütün tatlılığıyla yaşamak Ka'yı serseme çevirdi. Bu sefer de İpek' in kendisiyle sevişmeye niyetli olduğunu gövdesinin sokulganlığından anladı. Derin bir karamsarlıktan coşkulu bir mutluluğa geçebilme yeteneği sayesinde Ka şimdi öylesine mutluydu ki gözleri , aklı , hafızası o ana ve bütün dünyaya açılmıştı.

mutluluğa geçebilme yeteneği sayesinde Ka şimdi öylesine mutluydu ki gözleri , akli , hafızası o ana ve bütün dünyaya açılmıştı.

Fakat İpek gitmem gerek deyip kapıyı açıp uzaklaştı. İpek yarı karanlık koridorun ucundaki merdivenlerden inip kaybolana kadar Ka onun arkasından baktı. Kapıyı kapatıp yatağının kenarına oturur oturmaz cebinden defterini çıkardı ve temiz sayfaya hemen “ Çaresizlikler Zorluklar” adını verdiği şiirini yazmaya başladı. Ka , şiiri bitirdikten sonra yatağın kenarına oturup Kars’a geldiği günden beri ilk defa bu şehirde İpek ‘i tavlamaktan ve şiir yazmaktan başka yapacak bir işi olmadığını düşündü.

Paltosunu giyip kimseye görünmeden sokağa çıktı. Uygulanan sokağa çıkma yasağı kalktığı için caddeler ve sokaklar cıvıltı cıvıltıydı.

Ka nereye gittiğini bilmeden Kars il kütüphanesinin kapısının açık olduğunu gördü. İçeriye girip çamurlu merdivenleri çıktı. Sahanlıkta bir duyuru tahtasına Kars’ın yedi yerel gazetesi tek tek dikkatle raptiyelenmişti. Bütün gazeteler dün öğleden sonra basıldıkları için ihtilâlden değil Millet Tiyatrosu’ndaki akşamki gösterinin başarılı geçtiğinden kar yağışının sürmesinin beklendiğinden söz ediyordu.

Bir kenarda okunmaktan lime lime olmuş sözlükler ve yarısı parçalanmış resimli çocuk ansiklopedileri arasında çocukluğunda çok sevdiği eski Hayat ansiklopedisi ciltlerini buldu. Bu ciltlerin her birinin arka kapağının içinde üst üste yapıştırılmış renkli resimlerden oluşan iç içe doğru açılan , yaprakları çevirdikçe bir arabanın bir erkeğin bir geminin , organı ve parçalarının tek tek görüldüğü bir anatomi levhası olurdu. Ka önündeki ansiklopediye bakıp ödev yapan öğrenci gibi , cebinden defterini çıkardı, Kars’ta kendisine

gelen onuncu şiiri yazmaya başladı. Her kar tanesinin tekilliğiyle Hayat Ansiklopedisi'nin cildi içinde bulamadığı annenin karnındaki çocuk hayalinden yola çıkarak Ka , kendisinin ve hayatının bu dünyadaki yerini, korkularını, özelliklerini ve benzersizliğini temellendirdiği bu şiire "BEN KA" adını verdi. Henüz şiirin sonuna gelmemişti ki, Ka masasına birinin oturduğunu hissetti. Defterden başını kaldırıncı şaşırdı. Necib' ti bu. İçinde dehşet ve hayret değil , kolay ölmeyecek birinin öldüğüne inanmanın suçluluk duygusu uyandı. Necib diye sarılıp öpmek istedi. Fakat masaya oturan Necib değil Necib' in arkadaşı Fazıl' dı.

Ka kütüphaneden ayrıldı. Karlı sokağın güzelliğinin, coşkuyla kartopu oynayan çocukların neşesini görünce bütün korkularını geride bıraktı. Caddede yürürken birden Kadife ,ile karşılaştı ve yüzü kıpkırmızı oldu. Az önce içinden İpek' i düşünüyordu. Kadife çok acele onunla konuşmak istediğini fakat peşinde olan adam yüzünden otelde saat ikide 217 numaraya gelmesini istedi. Fakat Kadife bu konuşmadan ablasının bile haberi olmamasını istedi. Oysa Kadife ile bir odada ablasından gizli buluşma fikri bir anda aklını başından almıştı.

Kadife ile buluşmadan önce İpek ile karşılaşmak istemediğini anladı ve vakit öldürmek için sokaklarda yürüdü. On altı dakika sonra Ka otelin 217 numaralı odasına girdiğinde görülme korkusuyla o kadar gergindi ki eğlenceli ve değişik bir konu açabilmek için az önce içtiği ve ağzında kekremsi tadını hissettiği şerebetten söz etti.

Burası bir zamanlar sandık odası olarak kullanılan küçük bir odanın yarısıydı. İç avluya bakan daracık bir penceresi , çekinerek iki ucuna oturdukları bir küçük yatağı, iyi havalandırılmamış otel odalarına özgü boğucu ıslak toz kokusu vardı. Ka bir an Kadife'nin

bir an onunla bu odada bulunmaktan bir haz aldığını anladı. Bir süre İpek' ten bahsettiler . Daha sonra Kadife onunla görüşmek istemesinin sebebi Lacivert' in ona bir mesaj göndermesiydi. Kadife Ka' nın ısrarla Lacivert' le görüşmesini ister. Fakat Ka bu görüşe sıcak bakmamaktadır. Kadife saatine bakıp on yedi dakika sonra bir at arabasının geleceğini söyleyip , şimdi hemen onunla birlikte Lacivert 'e gitmeye söz verersen ona herşeyi anlatacağına yemin edince Ka bir anda “geliyorum” dedi.

At arabası avluya girdi. Kenar tahtaların üzerinde kırmızı güller, beyaz papatyalar ve yeşil yapraklar boyanmış eski ve sıradan bir at arabasıydı bu. Kadife ablası kadar küçük elleriyle Ka' nın paltosunun her tarafını yokladı. Tüm bu aramalar bittikten sonra Kadife Ka 'ya Lacivert' e İpek 'ten hiç söz etmemesini , ve Lacivert' e karşı saygılı olmasını istedi. Lastik tekerlekleri kar üzerinde tatlı tatlı sallanan at arabasında yatarken Ka'nın aklına yeni mısralar gelmeye başlamıştı ki ,sarsılarak bir kaldırıma çıktılar ve biraz ilerde durdular.

Ceviz bir kapıdan geçtiler. Ka ikinci kapıdan geçince Lacivert' i pencereden karlı avluya bakarken gördü. Hafif kırmızımsı kumral saçları , yüzündeki çiller ve gözlerinin Lacivert' i ilk karşılaşmada olduğu gibi Ka'yı şaşırtmıştı. Kısa bir süre sonra Lacivert Ka'nın Almanya'daki bir gazeteci dostuna bütün Batı' ya yollaması için bir demeç hazırlatır. Ka kimseye görünmeden evden çıktı. Bir kırtasiye dükkânına girip, Necib' in Kadife'ye yazdığı mektupları sayfa sayfa vererek fotokopilerini çekti. Bunu için zarfların yırtması gerekmişti. Daha sonra asıl sayfaları aynı cins soluk ve ucuz zarflara yerleştirip , Necib'in el yazısını taklit ederek üzerine Kadife Yıldız yazdı.

Gözünün önünde kendisini mutluluk için savaşmaya yalan söyleyip, dolaplar çevirmeye çağıran İpek 'in hayali hızlı adımlarla otele yürüdü. Kar yeniden iri tanelerle yağmaya

başlamıştı. Hemen odasına çıktı. Necib'in mektuplarının fotokopilerini çantasının dibine sakladı. Daha sonra aşağıya inip televizyon seyretmekte olan İpek ve babası Turgut Bey' in yanına gitti. İlk reklam arasında Ka hızlı ve güvenle ortak bildiri konusunu Turgut Bey' e açtı.

Ka bildiriye Turgut Bey' in imza koyarsa Kars'ta biraz daha demokrasi olacağını anlatmaya çalıştı.

Ka , İpek' in yüzünde bir gölge gördü ama aklına yeni mutlu bir şiiri gelmişti. Adını çok daha sonra koyacağı bu şiiri Ka eksiksiz bitirirken Kadife onu görmeden hızla içeri girdi. Turgut Bey Asya Oteli'ne Lacivert' le görüşmek için Kadife' yle birlikte odasına çıktı. İpek ise az sonra Ka' nın odasına geleceğini ve onu beklemesini istediğini söyledi.

Ama İpek hemen gelmedi. Bu da Ka'nın hayatının en büyük işkencelerinden bir oldu. Aşık olmaktan, beklemenin verdiği bu mahvedici acı yüzünden korktuğunu hatırladı. Odaya çıkar çıkmaz önce kendini odaya atmış, hemen kalkmış üstüne başına çeki düzen vermiş ellerini yıkamış, ellerinden, kollarından, dudaklarından kanının çekilmekte olduğunu hissetmişti.

Penceresinden önce Turgut Bey ile Kadife' nin gidişlerini görmesi gerekiyordu. Belki de Ka helaya gittiğinde gitmişlerdi. Ama o sırada gitmişlerse İpek' in şimdiye kadar gelmiş olması gerekiyordu. Belki de şimdi İpek dün gece odasında gördüğü kokular ve boyalar sürerek ağır ağır hazırlanıyordu. Birlikte geçirebilecekleri zamanı bu işlere harcıyor olması ne kadar yanlış bir karardı. İpek' in her an fikir değiştirdiğine , gelmeyeceğine her an daha çok inanıyordu.

Bir at arabasının otele yaklaştığını , Kadife' ye yaslanarak ilerleyen Turgut Bey' i , Turgut Bey' in Zahide Hanım ve resepsiyona bakan Cavit' in yardımlarıyla bindirildiği arabanın yanlarını örten muşambaların çekildiğini gördü. Araba hareket edince Ka 'nın yüreği hızlandı.

Ama İpek yine gelmedi.

Tıpkı aşk gibi bekleme acısı da Ka 'nın midesinin üst kısımlarıyla , karın adaleleri arasında bir yerde başlıyor, bu merkezden göğsünü, bacaklarının üst kısmını, ve alnını işgâl ederek yayılıyor bütün gövdesini uyuşturuyordu. Derken elektrikler kesildi. Bunu kesintide yollanmış bir işaret olarak gördü. İpek elektriğin kesileceğini bildiği için gelmemiş olabilirdi. Gözleri karanlıktaki sokakta oyalanacak bir kıpırtı aradı. Eğer annesi onun bu halini görseydi dünyada bir tek o çok üzülür , saçlarını okşayarak onu teselli ederdi. Kenarları buz tutmuş pencereden Kars'ın soluk ışıkları ev içlerinin turuncumsu rengi görünüyordu. Kar bu hızla günlerce aylarca yağsın , Kars şehrini bir daha bulamayacağı kadar örtülsün , uzandığı bu yatakta uyuyakalıp , annesiyle birlikte güneşli bir sabah kendi çocukluğuna uyansın istiyordu.

Kapı vuruldu. Mutfaktan biri diye düşündü Ka . Ama fırlayıp kapıyı açtığı anda karanlıkta İpek' in varlığını hissetti. Hemen bütün gücüyle ona sarıldı. ; kafasını boynuyla saçlarının arasına soktu. Oda hiç kıpırdamadan durdu. Kendini o kadar mutlu hissetmişti ki bekleme acısı ona iyice saçma geldi. Fakat yine de geciktiği için İpek' ten hesap sormaktan geri kalmadı. İpek ise “ Bütün bunları unut. Buraya seninle sevişmeye geldim” dedi .Öpüştüler ve Ka' nın çok hoşuna giden bir yumuşaklıkla yatağa devrildiler. Dört yıldır kimseyle

sevişmemiş Ka için mucizevi bir mutluluk ânıydı bu. Bu yüzden yaşadığı anın tensel zevklerine kendini vermekten çok o anın ne kadar güzel olduğuna ilişkin düşüncelerle doluydu.

İlk gençlik yıllarındaki cinsel deneyimlerinde olduğu gibi, aklında sevişmeden çok kendisinin sevişiyor olması vardı. Bu ilk başta Ka'yı aşırı heyecandan korudu. Aynı anda Frankfurt 'ta tiryakisi olduğu pornografik filmlerden bazı ayrıntılar, şiirsel bir mantıkla gözünün önünde hızla geçmeye başladı. Ama sevişirken kendisini kışkırtmak için pornografik sahneleri düşünmek değildi bu; tam tersi aklında sürekli bir hayâl olarak yer alan bazı pornografik görüntülerin en sonunda bir parçası olabilme imkanını kutluyordu sanki. Bu yüzden Ka yaşadığı yoğun heyecanın İpek'e değil hayâlindeki pornografik bir kadına, o kadının burada yatakta olması mucizesine yöneldiğini hissediyordu. Elbiselerini çekiştire çekiştir hatta biraz vahşi bir kabalıkla ve beceriksizlikle onu soyunca İpek 'in kendisini ancak farketti. Göğüsleri kocamandı, omuzlarının ve boynunun çevresinde teni yumuşacıktı ve tuhaf yabancı bir şey gibi kokuyordu. Dışarıdan gelen kar ışığının altında onu seyretti .

(Ka nın tuttuğu ve biz okuyucularla paylaşmak zorunda hissettiği bu sevişme hakkındaki birkaç nota göre , bundan sonra birbirlerine şiddetle yaklaşmışlar ve dünyanın geri kalanı artık iyice dışarıda kalmıştı. Yine Ka 'nın notlarına göre sevişmenin sonuna doğru İpek pes bir sesle bağırmış , Ka da aklını paranoya ve korkuya iyice açılmış yanıylar otelin en ücra köşesindeki bu odanın ta baştan bu yüzden kendisine verildiğini düşünmüş , birbirlerine verdikleri acıdan karşılıklı zevk aldıklarını bir yalnızlık duygusuyla hissetmişti .)

Uzun süre birlikte yatakta yatıp dışarıda yağan karı hiç konuşmadan baktılar. Ka bazen yağan karı İpek' in gözlerinde görüyordu.

Ka' nın Frankfurt'ta hayatının son sekiz yılını geçirdiği küçük daireye Kars'a gelişinden dört yıl , ölümünden kırk iki gün sonra gitti. Şubat ayında karlı yağmurlu , rüzgârlı bir gündü. Sabah İstanbul' dan uçakla gittiğim Frankfurt , Ka' nın bana on altı yıldır yolladığı kartpostallardan daha tatsız bir şehirdi. Hızlı hızlı geçen karanlık arabalarla , hayalet gibi bir belirip bir yok olan tramvaylar ve ellerinde şemsiyeler , acele acele yürüyen ev kadınları dışında sokak bomboştu. Hava o kadar karanlık ve kapalıydı ki , öğle vakti sokak lambalarının soluk lambalarının ölü sarı ışıkları yanıyordu.

Yine de yakındaki merkez istasyonun çevresinde, döner kebabçıların, seyahat bürolarının dondurmacıların olduğu kaldırımlar büyük şehirleri ayakta tutun o ölümsüz enerjinin izlerine rastlamak beni sevindirmişti. Otelime yerleşirken beni kendi isteğim üzerine halkevinde bir konuşma yapmam için davet eden edebiyatsever Türk – Alman genciyle telefonda konuştuktan sonra istasyondaki İtalyan kahvesinde Tarkut Ölçün ile buluştum . Ka' yı Frankfurt'ta en yakın tanıyan kişiydi. Ölümünden sonraki soruşturma sırasında polise bilgi vermiş , İstanbul'a telefon edip ailesiyle ilişki kurmuş , cenazenin Türkiye'ye yolanmasına yardım etmişti. O günden beri Ka' nın Kars'tan döndükten ancak dört yıl sonra bitirdiğini söylediği şiir kitabının müsveddelerini Almanya'daki eşyaları arasında olduğunu düşünüyor , babasına ve kız kardeşine orada geri kalan şeylere ne olduğunu soruyordum . Ka' nın ailesi o ara Almanya'ya gidebilecek kadar güçlü olmadıklarından , Ka' dan kalan eşyaları toplamak , dairesini boşaltmak işini benden rica ettiler.

Tarkut Ölçün bana önce , vurulduğu sırada Ka'nın yanında bulunan küçük seyahat çantasını gösterdi. Hemen açıp hırsıyla karıştırdım . Ka 'nın on sekiz yıl önce Nişantaşı'ndan aldığı pijamalarını , yeşil bir kazağını , tıraş takımlarıyla diş fırçasını, bir çorapla temiz iççamaşırlarını , benim İstanbul'dan yolladığım edebiyat dergilerini buldum. Ama yeşil şiir defterini değil.

Önce İstasyonun arkasındaki yüz yıllık fabrika binalarının ve eski askerî kışlanın arkasından geçerek Ka 'nın son sekiz yıldır yaşadığı binaya gittik. Boyası dökülmüş eski kapının açılmasını sulu kar altında beklerken Ka'nın yolladığı mektuplarda ve seyrek telefon görüşmelerimizde anlattığı küçük ve bakımsız parka , Bakkal dükkânın , ilerideki içki ve gazete satan dükkânın vitrinine sanki kendi hatıralarımmış gibi baktım.

Son yıllarda Ka'nın belediye kütüphanesine gitmek için tuttuğu yolu izleyerek yürüyorduk. Tarkut Ölçün dönerci, kebabçı, manav dükkânlarında gördüğü kimi Türk ve Kürtlerle selamlaşırken, bütün bu insanların her sabah aynı saatte buradan geçip belediye kütüphanesine giden Ka'ya "Günaydın Profesör " diye seslendiklerini anlattı.

Ka 'nın her sabah gittiği Frankfurt Belediye kütüphanesi modern ve kimliksiz bir binaydı. İçeride bu kütüphanelerin tipik ziyaretçileri ; ev kadınları, vakit öldüren ihtiyarlar,işsizler vardı. İngilizce şiir kitaplarının olduğu raflara gidip arka kapak içlerindeki ödünç alma fişlerinde arkadaşımın adını aradım.

Kar altında hiç konuşmadan Ka'nın evine geri dönüp iri yarı sevimli ve şikâyetçi ev sahibesini bulduk. Hayatının sekiz yılını geçirdiği karanlık, basık ve küçük daireye girip Ka'nın çocukluğundan beri bildiğim o benzersiz kokusunu duyunca gözlerim doldu.

Sandalyeler, küllükler kırık döküktü. Elektrik sobası paslıydı. İlk başta en sahibesinin de sıkboğaz etmesinden de sinirlendiğim için arkadaşımın bütün eşyalarını, saçlarının kokusunu taşıyan yastığını diş fırçasını ve fırçanın içinde durduğu kirli bardağı, üç yüz elli civarındaki kitabı, eski bir televizyon ile bana hiç bahsetmediği videoyu, yıpranmış ceketini yani kısacası ona ait herşeyi götürmek istiyordum. Ama asıl bulmayı umduğum ve odaya girer girmez Frankfurt'a onun için geldiğimi, aradığım şeyi çalışma masasında göremeyince soğukkanlılığımı kaybettim. Frankfurt' tan bana yolladığı son mektuplarında Ka dört yıllık bir çabadan sonra yeni şiir kitabını bitirdiğini sevinçle yazmıştı. Kitabın adı "KAR" dı. Büyük çoğunluğunu aniden gelen ilham patlamalarıyla Kars'ta yeşil deftere yazmıştı. Kars'tan döndükten sonra kendisinin de farkında olmadığı "derin ve esrarlı" bir düzeni olduğunu sezmişti. Kars'ta sanki kulağına birisi kulağına fısıldayıveriyormuş gibi kolaylıkla gelen mısraları Ka Frankfurt'ta hiç duymuyordu.

Bunu için büyük çoğunu Kars'ta bir ilhamla yazdığı kitabın gizli mantığını bulmaya girişmiş, kitaptaki eksikleri de bu mantığı izleyerek yazmıştır. Bana yolladığı son mektupta bütün bu çabaların nihayet sonuçlandığını, şiirleri Alman şehirlerinde okuyarak deneyeceğini, herşeyin en sonunda gerektiği gibi yerli yerine oturduğuna karar verince de tek bir defterde taşıdığı kitabı daktilo edip, bir kopyasını bana, bir kopyasını da İstanbul'daki yayıncısına yollayacağını yazmıştı. Çalışma masasını üzerine, elbise dolabına, buzdolabına, küçük çamaşır torbasının içine evde içinde bir defter sığabilecek her köşeye telaşla baktım . Bu defterin kaybolmuş olabileceğine inanmıyordum.

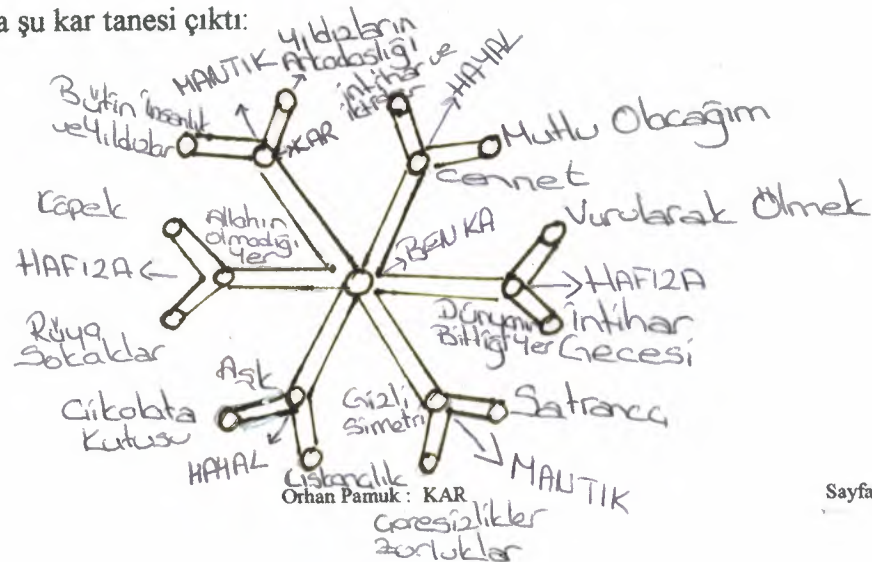
İki saat sonra , Ka'nın Kars'ta şiirlerini yazdığı yeşil defterin kaybolduğunu kabul etmek yerine, onun yada en azından şiirlerin elimin altında olduğunu, ama telaştan bunu fark edemediğime inandırdım kendimi. Ev sahibesi kapıyı vururken çekmecedeki bulabildiğim

bütün defterleri, üzerinde Ka'nın el yazısını taşıyan bütün kâğıtları plastik torbalara gelişigüzel doldurdum.

Rehberimden ayrılıp otel odama çekilir çekilmez Ka'nın eşyalarını karıştırmaya başladım. Oysa bana verdiği yılkıcı hüzünden kurtulabilmek için arkadaşımı o gecelik unutmaya karar vermiştim. İlk iş porno kasetlerine bir baktım. Otel odasında video yoktu ama kasetlerin üzerinde kendi eliyle yazdığı notlardan arkadaşımın Melinda adlı bir Amerikan porno yıldızına özel bir ilgi duyduğunu anladım.

Otel odasındaki mini bardan çıkıp içtiğim viskilerden kafayı iyice bulunca akşamın geç saatlerinde çıkıp Melinda' yı aramak için yürümeye başladım. Daha sonra Kars'a gidince hemen anlayacağım gibi ; iri gözleri, iri sağlam gövdesi, halindeki ve tavrındaki bir şey İpek' i çok andırıyordu. (Ka İpek' te Melinda' yı buluyordu.)

Daha sonra otele dönüp, lobide uydurma barda iki tane daha viski içtim ve etkisini göstereceğini diye pencereden dışarıya yağan kara bakarak bekledim. Odama çıkmadan biran önce kafayı bulursam artık bu akşam Melinda'ya ya da Ka'nın defterine takmam zannediyordum. Ama odaya girer girmez defterlerden birini gelişigüzel kaptım, elbiselerimi çıkarmadan kendimi yatağın üzerine attım ve okumaya başladım. Üç - dört sayfa sonra karşıma şu kar tanesi çıktı:

Ka İpek ile seviştikten sonra birbirlerine sarılarak bir süre hiç kıpırdamadan yattılar. Bütün dünya öylesine sessiz ve Ka da öylesine mutluydu ki bu ona çok uzun süremiş gibi geldi. Sırf bu yüzden bir sabırsızlığa kapıldı ve yataktan fırlayıp pencereden dışarıya baktı. Öğeden sonra kütüphanede kar tanelerinin yapısı hakkında okudukları tek tek aklına geldi. Kütüphaneye kar hakkında başka şiir gelirse hazırlıklı olmak için gitmişti. Ama aklında şimdi şiir yoktu. Kar tanelerinin ansiklopediden okuduğu çocuksu altıgen yapısını kendisine kar taneleri gibi gelen şiirlerinin ahengine benzetti. Şiirlerin hepsini daha derindeki bir anlama işaret etmesi gerektiğini düşünmüştü.

Turgut Bey ile Kadife Asya Otelindeki gizli toplantıya gitmişlerdi. Arabadan indikten sonra Kadife babasının ayaklarını geri geri gittiğini anladığı için onu fazla zorlamadı. Asya Otelinin karanlık arka kapısına yöneldiklerinde Kadife babasının benzinin attığını gördü. Otelin arka girişi sessizdi. Baba kız birbirlerine iyice sokulup beklediler. Peşlerinde kimse yoktu. Birkaç adım sonra içerisi o kadar karanlıktı ki Kadife lobiye çıkan merdivenleri ancak el yordamıyla bulabildi. Yüksek pencereleri kalın perdelerle kapatılmış lobi yarı karanlıktı. Resepsiyonda yanan solgun ve kirli bir lambadan süzülen ölü ışık , tıraşsız ve hırpani bir kâtibin yüzünü zar zor aydınlatıyordu. Salonda gezinen, merdivenlerden inen birkaç kişi kişiyi karanlıkta ancak seçebildiler.

307 numaralı odanın kapısında içeriye girdiler. İçerisi öyle karanlıktı ki , ilk anda Kadife yanlış odaya girdiklerini düşündü. Pencerenin kenarında Lacivert' in iki genç İslamcı militan ile surat asarak konuştuğunu görünce babasını o yana çekip oturttu. Lacivert yayınlanacak bildiriye Kürt milliyetçisi sıfatıyla imzalayacak kişinin bir ateist olmasının Batılıları etkileyeceğine ikna olmuştu. Toplantıya Kürtler ve gerillaların dışında iki de sosyalist katılmıştı.

İyi niyetle muhabirlik eden solcu bir militan defter kağıdına el yazısıyla yazdığı bildirinin ilk taslağını çıkartıp okudu. “Kars’ta Olanlar Konusunda Avrupa Kamuoyuna Duyuru” odada bulunan Fazıl’ da o an hissettiklerini daha sonra Ka’ ya “ Kendi küçük şehrimin bir gün dünya tarihine katılabileceğini ilk defa hissettim “ diye gülümseyerek anlatacak; bu da Ka’ nın “Bütün İnsanlık Ve Yıldızlar” adlı şiirine girecekti.

Ka Turgut Bey ve Kadife Asya Otelindeki toplantıdan dönmeden önce Karpalas Otelinden ayrıldı. Fazıl ile buluşma vaktine daha on beş dakika vardı ama mutlulukla sokaklarda yürümek istiyordu. Demir köprüye geçikerek gelen Fazıl ile bir çayhaneye giderler ve Fazıl Asya Otelindeki toplantıyı en küçük ayrıntılarına kadar Ka’ ya anlattı. Kendi küçük şehrinin tarihini dünya tarihine katıldığını hissettiği yere gelince Ka; bir radyoyu bir süre kapatır gibi Fazıl’ı susturdu ve “BÜTÜN İNSANLIK VE YILDIZLAR” adlı şiirini yazdı.

Daha sonra tuttuğu notlarda Ka bu şiirini unutulmuş bir şehirde, tarihin dışında yaşamının kederinden çok çocukluğunda gördüğü Hollywood filmlerinin her defasında çok sevdiği başlangıçlarıyla ilişkilendirilecekti. Ka önündeki kâğıda son harflerini koyan kaleminin ucuna gelir ve yazıyı okuruz: “ŞİİR DÜNYA TARİHİNE KATILDIĞIM ADRESİMDİR: ŞAİR KA. ŞAİR NİGAR SOKAK 16 / 8 NİŞANTAŞI ,İSTANBUL, TÜRKİYE.(Şiirde yer aldığı tahmin edilen bu adresin kar tanesi üzerinde mantık aksinde , yukarılarda, hayâl gücünün çekiminde bir yerde bulunacağıdır)

Fazıl ile oturdukları çayhaneye Zahide Kadife ve İpek’ ten bir not getirdi. İpek ile Kadife yirmi dakika sonra Ka’yı Yeni Hayat Pestahanesinde görmek istediklerini belirttiler. Ka pastahenedeki randevuya daha çok vakit olduğu için yan sokaklara sapmıştı. Ka’ nı hiçi bir

kazaya uğramadan ve tek bir kelimesini kaçırmadan yazdığı şiirinin adı “CENNET” ti. Kar tanesinin merkezine uzak bir yere hayâl aksamının tam üstüne yerleştirmiş olması cennetin hayal edilecek bir gelecek olduğunu anlamına değil ; Ka için cennet hatıralarının ancak hayâl edilerek canlı kalabileceği anlamına geliyordu.

İpek ile Kadife Lacivert’ ten bir haber alamadıkları için onun başına bir şey gelmesinden korktukları için Ka’ dan Lacivert ’in nerede olduğunu araştırmasını istediler. Fakat o Lacivert’ in izini bulacağına inanmıyordu. İçinde Kars’a geldiği ilk akşam hissettiği hüznle birlikte mutluluk da vardı şimdi. Yeni bir şiir gelmesini bekleyerek, yoksul ve çirkin beton binaların, kar altındaki otoparkların, buz tutmuş çayhane , berber ve bakkal vitrinlerini, gördüğü her şeyi aklından çıkarmayacağını hissediyordu. Yeni bir şiirin gelmekte olduğunu düşünerek bir çayhaneye girdi. Ama şiir aklına gelmedi. Çayhaneden çıkar çıkmaz, kar altındaki kaldırımında Muhtar ile göz göz göze geldi. Dalgın dalgın bir yere yetişen Muhtar onu görmüş, ama yoğun iri taneli karın altında bir an sanki Ka olduğunu farketmemiş, Ka da önce ondan kaçmak istemiş ikisi de aynı anda hamle edip çok eski iki dost gibi birbirlerine sarıldılar.

Askerî darbeye, polisten yediği dayığa ,belediye başkanlığının suya düşmüş olmasına rağmen Muhtar hiç de kötümser görünmüyordu. Ka ona Lacivert’ ten bir haber olup olmadığını sordu. Daha sonra Muhtar cebinden Serhat Şehir Gazetesi’nin daha mürekkebi bile kurumamış yarın ki sayısını Ka’ya gösterdi. Gazetede Ka Allahsız sözde şair olarak gösterilmiş ve Kars şehrinde ne aradığı merak konusu olmuştu. Muhtar öyle ortalarda hedef gibi dolaşmamasını söyleyip onun çay hanede yalnız bıraktıktan sonra öldürülme korkusu Ka’nın içine işledi .Çayhaneden çıktı,ağır çekim bir fillimi hatırlatan sihirli bir hızla düşen iri kar tanelerinin altında dalgın dalgın yürüdü

Bir an arkasından kara bata çıkan yaklaşan birinin ayak seslerini duyunca ürpererek döndü; dün bu vakit ziyaret ettiği bu adam Şeyh Saadettin Efendi' nin tekkesinde gördüğü yöneticiydi. Bir çeşit sıradan ve sihirli bir tekrar duygusu vererek yağan iri taneli karın inanılmaz güzelliğine hayran olarak, kaldırımları buz tutmuş köşelerden iyice yavaşlayarak yürüdü. Karda koşa koşa otele dönmek geliyordu içimde ama daha ilk köşe başına gelmeden bir kıraathaneye girdi soba ile duvardaki ayana arasındaki masaya oturdu ve 'Vurularak Ölmek' atlı şiiri yazdı. Esas izlenimlerinin "korku" olduğunu not ettiği bu şiiri Ka altıgen kar tanesinin hafıza dalıyla hâyâl kolunun arasına yerleştirecek ve içerdği kehaneti alçakgönüllülükle geçiştirecekti.

Ka kıraathaneden çıkıp Karpalas oteline döndüğünde vakit iyice geç olmuştu. Kendisini yatağa atıp sokak lambasının ve pembe K harfinin ışığında ağır ağır düşen iri kar tanelerini seyredip İpek ile Almanya'da ne kadar mutlu olacaklarının hayallerini kurarak içindeki telası yatıştırmaya çalıştı.

Ka odasında pencereden dışarıya bakarak sigara içti. Artık kar yağmuruydu sokak lambalarının soluk ışığı altında karla kapalı boş sokakta insana huzur veren bir hareketsizlik vardı. Ka duyduğu huzurun karın güzelliğinden çok aşkla ve mutlulukla ilgili olduğunu çok iyi biliyordu. Dahası, burada Türkiye'de kendisine benzer, eşit olduğu insanların kalabalığıyla sarılmak da rahatlatmıştı. Kapı, çaldı karşısında İpek'i görünce Ka şaşırdı. İpek içeri girince Ka'ya "Hep seni düşünüyorum uyuyamıyorum"dedi. Turgut Bey' e aldırmadan sabaha kadar sevişeceklerini hemen anladı. Ona inanılmaz gelen şey, önceden hiçbir bekleme acısı çekmeden İpek' e sarılabilmekti gece boyunca İpek ile sevişirken Ka mutluluktan da öte bir yerde olduğunu, şimdiye kadar ki hayat ve aşk deneyimlerini zaman ve tutkuyu hissetmesine yetmediğini anladı. İlk defa kendisini bu

kadar rahatlamış hissediyordu. Gövdesi İpek ile sevişirken Ka'nın daha önceden içinde barındırdığını bilmediği bir müzik bulmuş, onun ahengiyle ilerliyordu. Arada bir uyuya kalıyor, bir yaz tatilinin cennet havasını taşıyan rüyalarında koştuğu, ölümsüz olduğunu düşmekte olan bir uçakta bitmez tükenmez bir elma yediğini görüyor, İpek'in elma kokulu ve sıcacık tenini hissederek uyanıyor, dışarıdan gelen kar rengi ve hafif sarımsı ışıktaki İpek'in gözlerinin içine çok yakından bakıyor, kadının uyanık olduğunu, sessizce kendisini seyrettiğini görünce sık bir suda yanyana dinlenen iki balina gibi uzandıklarını hissediyor, ellerinin içi içe olduğunu o zaman fark ediyordu.

Tam bu sırada şehirde bir patlama oldu. Yatak oda, otel bir an sallandı. Uzaktan makineli tüfek sesleri duyuldu. Şehri örten kar gürültüyü hafifletiyordu. Birbirlerine sarıldılar ve sessizce beklediler. Ka sıcak yataktan iki kere çıkıp pencereden çıkan buz gibi havayı terli teninde hissederek sigara içti. Aklına hiç şiir gelmiyordu. Hayatında hiç olmadığı kadar mutluydu.

Sabah kapının vurulmasıyla uyandı. İpek yanında yoktu. En son ne zaman uyuduğunu, İpek ile en son ne konuştuklarını, silah seslerinin ne zaman kesildiğini hatırlamıyordu. Kapıdaki resepsiyona bakan Cavit'ti. Bir subayın otele geldiğini, Sunay Zaim'in Ka'yı karargâha davet ettiğini bildirdiğini ve şimdi aşağıda beklediğini söyledi. Ka acele etmeyerek gayet yavaş hareketlerle hazırlandı.

Terzihaneye geldikleri zaman Sunay gözlerinin içine bakarak "Lacivert'in yakalandığını" söyledi. Ka bu haberden duyduğu mutluluğu içgüdüyle saklamak istedi, ama bu Sunay'ın gözünden kaçmadı. Daha sonra Sunay ertesi gün Millet Tiyatrosu'nda yeni bir oynanacağını, Kadife'nin de bu oyunda yer almasını, başını açmasını hatta başını açarsa

Lacivert' i hemen serbest bırakacağını söyledi. Ka kesinlikle bunu yapmayacağını, birgün mutlaka onu bir yerde bulup vurup öldüreceğini söyledi. Fakat daha sonra Sunay' a kendisini sonuna kadar korumaya söz verirse ara buluculuk yapabileceğini söyledi.

Otele gitti. Otel odasında Kadife' yi başını açma konusunda ikna etmeye çalışıyordu. Tam bu sırada hapı hızla vuruldu. Kapıdaki İpek' ti. Bir askeri aracın Ka'yı almak için geldiğini söyledi. Odada olup bitenleri anlamak için Ka ile Kadife' nin gözlerinin içine uzun uzun baktı. Ka onu öpmeden çıktı. Koridorun sonunda suçluluk ve zafer duygularıyla geri dönüp baktığında iki kardeşin birbirlerine sarıldıklarını gördü.

Koridorun ucunda birbirine sarılmış kadife ile İpek' in hayali Ka' yı uzun süre terketmedi. Ka askeri kamyon binip bir süre şehrin içini de dolaştıktan sonra Lacivert' in tutulduğu hücrenin yanına geldiler. Askeri kamyon Ka' yı ihtiyar bir iğde ağacının karın ağırlıyla esnemiş dalları arasındaki eski bir ve sevimli kâgir binanın önüne bıraktı içinde Ka' nın MİT görevlisi olduklarını doğru olarak sezdiği iki kibar adam ,ellerindeki Gazo sargı bezi rulosuyla Ka' nın göğsüne 1990 'lı yıllarına göre ilkel sayılacak bir ses kayıt aracı sattı göre ilkel sayılacak bir ses kayıt aracı şart ve çalışma düğmesinin gösterdiler. Bir yandan da, aşağıdaki tutuklunun buraya düşmesine üzülyormuş da ona yardım etmek istiyormuş gibi hareket etmesinin, hiç de alaycı olmayan bir edayla tembihliyordu.

Çar zamanında Rus süvarilerinin karargahı olarak kullanılan küçük kâgir yapının taştan soğuk bir merdiven inilen alt kapıda, disiplinsizlik yapanları cezalandırılır penceresiz, büyükçe bir hücre vardır. Cumhuriyet döneminde bir ara küçük bir depo 1950 lerde atom saldırılarında kullanılacak örnek bir sığınak olarak değerlendirilen bu hücreyi Ka tahmin ettiğinden çok daha temiz ve rahat buldu.

Oda çok iyi ısıtılmasına rağmen Lacivert uzanıp kitap okuduğu yatak üzerine temiz bir asker battaniyesi çekmişti. Ka'yı görünce yataktan çıktı, bağları alınmış ayakkabılarını giyip resmi bir havayla ana yine de gülümseyerek elini sıktı ve iş konuşmaya hazır birinin kararlılığıyla kenardaki formika masayı işaret etti. Küçük masanın iki ucundaki iki sandalyeye oturdular. Ka masanın üzerinde izmaritle dolu çinko bir küllük görünce cebinden Kadife' nin Lacivert' e vermek için yolladığı sigarayı çıkardı. Rahatının yerinde olduğunu söyledi. Lacivert işkence görmediğini söyledi ve kibrit ile önce Ka'nın daha sonra kendi sigarasını yaktı. Ka buraya Sunay tarafından gönderilen bir arabulucu olduğunu söyledi. Kadife' nin başını açıp açmaması konusundaki önerisini söyledi. Lacivert ise bunu kabul edemeyeceğini ve Ka' ya buraya kadar geldiği için teşekkür etti. Ka bir an Lacivert' in ayağa kalkıp, elini sıkıp kendisini kapı dışarı edeceğini sandı. Bir sessizlik oldu. Lacivert sandalyesinin arka ayakları üzerinde huzurla yayılarak "Arabuluculuk işini başaramadığını için bu berbat Kars şehrinden sağ sâlim kurtulamazsan bu benim yüzümden değil , senin boşboğazlık edip ateistliğine övünmen yüzünden olacaktır" dedi. Daha sonra Lacivert Ka' ya İpek ile olan mutluluğundan söz etmesini istedi. " SATRANÇ" adlı şiiri Ka' nın aklına o an gelmeye başladı. Ayaktaki Lacivert' e bir bakış attı, cebinden defterini çıkarttı ve hızla yazmaya başladı. Şiirin mutluluk ve iktidardan, bilgelik ve hırstan söz eden mısralarını kaleme alırken Lacivert ne olup bittiğini anlamaya çalışarak Ka' nın omzunun üzerinden kâğıda bakıyordu.

Ka sevilmediğini derinde hissetti ve masadaki kâğıtlarından birkaç tanesini toplatıp Kadife' yi ve Sunay' ı bir an önce görmesi gerektiğini söyleyerek hücrenin kapısını vurdu. Kapı açılınca Lacivert' e dönüp Kadife' ye özel bir mesajı olup olmadığını sordu. Lacivert gülümsedi." Dikkat et " dedi. "Kimse seni öldürmesin"

Yukarı kattaki MİT görevlileri kayıt cihazını göğsüne yapıştıran bantları kollarını kopartarak ağır ağır sökerken Ka içgüdüyle onların alaycı ve işbirliği havalarını uydu ve Lacivert' i küçümsedi. Böylelikle onun kendisine karşı takındığı düşmanca tavır üzerinde hiç durmadı. Askeri kamyonun şoförüne kendisini otele götürüp kendisini orada beklemesini söyledi. Otelde hemen İpek' i buldu. Sabahtan beri olup bitenleri özetledi, hem kendileri için , hem de Kadife için işlerin iyi gittiğini anlattı. Daha e konuşacaklardı ki Zahide mutfığa girdi ve kapıdaki iki koruma erinden bahsetti. Ka ile kaşla göz arasında yukarıda odasında buluşmak üzerine sözleştiler.

Ka odasına çıkar çıkmaz paltosunu asıp, tavana bakarak İpek' i beklemeye başladı. Konuşmaları gereken pek çok şey olduğundan İpek' in hiç naz yapmadan geleceğini bilmesine rağmen, kısa bir süre içinde kendini kötümserliğe kaptırdı. Önce İpek' in babasıyla karşılaştığı için gelmediğini hayal etti. Daha sonra gelmek istemediğini korkuyla düşünmeye başladı. Karnından bütün gövdesine zehir gibi yayılan o ağrıyı yine duydu. İpek olan aşkı derinleştikçe bu güvensizliği ve kötümserlik buhranının daha da çabuk başladığını farkındaydı. Daha kötüsü, bekledikçe paranoyakça kapılması kadar, bu düşüncelerin hastalık ve paranoyakça olduğunu da düşünüyor olmasıydı.

Koridordaki ayak seslerini duyunca bunun İpek' in değil, İpek' in gelmeyeceğini söylemeye gelen biri olduğunu düşündü. Kapıda İpek' i görünce hem mutlulukla hem de düşmanca ona baktı. Tam on iki dakika beklemişti ve bu beklemeden de yorgun düşmüştü. İpek' in makyaj yaptığını, ruj sürdüğünü mutlulukla gördü. İpek onunla Almanya'ya gideceğini söyledi. Fakat Ka aklındaki kötümserlik resimlerine kendisini öyle kaptırmıştı ki İpek' in ne söylediğinin farkında bile değildi. Bütün gücüyle Ka'ya sarıldı ve Ka'ya inanılmaz gelen bir rahatlıkla seviştiler. Ka ona sert davranmaktan, bütün gücüyle ona

35

sarılmaktan ve teninin narin beyazlığından aldı ama ikisi de sevişmelerinin dün geceki kadar derin ve şiddetli olmadığına farkındaydı. Ka' nın aklı arabuluculuk planındaydı. Hayatında ilk defe mutlu olabilme, biraz akıllı davranır Kars'tan sevgilisiyle sağa sâlim çıkarsa bu mutluluğun sürekli olabileceğine inanıyordu. Pencereden bakıp sigara içerken yeni bir şiirin gelmekte olduğunu hissedince şaşırdı. İpek sevgi ve hayretle izlerken şiiri aklına geldiği gibi hızla yazdı. "AŞK" adlı bu şiiri Ka daha sonra Almanya'da yaptığı okumalarda altı kere okumuştı. Dinleyenler, bana şiirde anlatılan aşkın sevgiden çok huzur ve yalnızlık ya da güven ve korku arasındaki gerilimlerden , bir kadına duyulan özel ilgiye kadar Ka' nın hayatının anlayamadığı karanlıklarından kaynaklandığını söylediler.

Ka, Perşembe günü otel odasında saat üç civarında yazdığı şiir de bir taraftan mutlu olduğu halde diğer taraftan da mutluluğu kaybetme korkusunu birlikte yaşıyordu "KÖPEK"adını verdiği şiiri Ka terzihane dönüş yolunda bir kere daha gördüğü kömür renkli köpek ile ilişkilendirmiştir. Köpeği gördük ten dört dakika sonra odasına girmiş, büyük bir mutluluk beklentisi ile kaybetme korkusu arasında gövdesine zehir gibi aşk acısıyla yayılırken şiiri yazmıştır.

İpek Ka nın otele geldiğini öğrendikten yedi sekiz dakika sonra onun odasına çıkmıştı İpek' in kendisini döndüğünü bilip bilmediğini çıkaramadığı, ona haber yollamaya korktuğundan Ka için çok makul bir süre idi ve ilk defa onun geç kaldığını belki de kendisini terketmeye karar verdiği düşünmeye fırsat vermeden buluşa bildikleri için daha da mutlu oldu. Ka İpek' in sorması üzerine bir süre sonra Lacivert' in salıverileceğini da söyledi. İpek Ka bavulun hazırlamaya başladığını da anlattı Ka önce hiçbir şey almamasını söyledi, ama ipeğin çocukluğundan beri yanında taşıdığı ve onlardan uzak düşerse hissedeceği pek çok eşya vardı.

Ör: Annesinin kızlarına aldığı kol saati, kars' ın çamuru bozar diye giyemediği süet ayakkabıları o sırada yanında olduğu için çıkarıp gösterdiği biri, yeşim bir gerdanlık (O, günden dört yıl sonra Kars Belediye Başkanı'nın verdiği bir akşam yemeğinde İpek' in tam karşısında otururken boynunda siyah saten kordondan bir iri yeşim taş asılıydı. İpek o ana kadar ne benim, ne de benim aracılığımla bu hikâyeyi izleyen sizlerin hayâl edemeyeceği kadar güzeldi. Sevgili arkadaşımın kayıp şiir kitabını bölük pörçük hikâyesi bir anda gözümü önünde derin bir tutkuyla ışıldayan bir hikâyeye dönüştü. Olan üsttû güzel bir kadının karşısında insanın içini saran o çaresizlik eriyip gitme ve gerçek üsluk duygusu bütün gövdeyi sarmıştı.)

Pencerenin önünde dururken Ka yeşim gerdanlığı alıp İpek' in boynuna asmış, onu güzelce öpmüş, Almanya'da çok mutlu olacaklarını düşüncesizce tekrarlamıştı. İpek Fazıl' ın hızla avlu kapısından içeriye girdiğini tam bu sırada gördü. Bir an bekleyip aşağıya indi. Ve mutfak kapısında kız kardeşiyle rastlaştı. Kadife' ye Lacivert' in salıverilmiş olduğu müjdesini vermişti. İki kardeş bu mutlu anı paylaşmak için odalarına çekildiler. Aynı dakikalarda Serhat Kars televizyonu nun Karşılıarı bu akşam Millet Tiyatrosu'ndaki Sunay Zaim ve topluluğunun oynanacağı yeni piyese çağırmaya başladı.

Sunay Zaim karısı Funda Eser' i son provaları yapmak için Karpalas Oteli'ne Kadife' ye yollamıştı. Nitekim, odaya girişinden çok geçmeden Kadife' ye güzel saçlarını açıp akşam için prova yapmayı önerdi. Kadife fazla nazlanmadan saçlarını açınca önce bir çılgılık attı, sonra saçlarının çok parlak ve canlı olduğunu gözlerini onlardan alamadığını söyledi. Yemek salonundaki gürültüyü duyan Ka işte bu sırada Lacivert' in serbest bırakıldığını öğrendi. Mufağa açılan kapıda bir an Fazıl' ın belirmediğini gördü. Fazıl, Lacivert' in onunla bir kere daha konuşmak istediğini ve bir konuda fikrinin değiştiğini söyledi. Ka kapıda

bekleyen bala yüklü at arabasını içine girip yattı. At arabası durunca arabacının dürtmesiyle brandanın altından çıktı. Nerede olduğunu hiç fark etmeden eksiklik ve yıpranmışlıktan renksizleşmiş ve birbirlerini zor gördüğü berbat bir binaya girdi. Daracık ve eğri büğrü merdivenlerden iki kat yukarı çıktıktan sonra açılan bir kapıdan içeri girdi. Karşısında Lacivert' i gördü. Lacivert ona Kadife' nin bu akşam başını açmamasını bu konudaki kararını kesin olduğunu söyledi. Ka' ya bir mektup vererek bu mesajı Kadife 'ye götürmesini istedi.

Ka Lacivert' ten uzaklaşmaktan memnun oldu ama, hemen sonra onu kendine bağlayan lanet bir bağ olduğunu hissetti. Basit bir merak ve nefretten daha derin bir bağdı bu ve Ka odadan çıkar çıkmaz Lacivert' i özleyeceğini pişmanlıkla anladı. Alelacele ve telaşla daireden çıktı. Bir kat aşağı inerken bir şiir gelince sıra sıra ayakkabıların dizildiği giriş kapısının önündeki ilk basamağa oturdu ve cebinden defterini çıkardı ve yazmaya başladı. Ka' nın Kars'ta yazdığı on sekizinci şiirdi bu ve hayatında bu türden aşk ve nefret ilişkilerine girdiği çeşitli adamlara göndermeler olduğunu kendi kendine yazdığı notlar olmasa kimse anlayamazdı.

Apartmandan çıkıp otele dönerken yanında koruma erleri olmadığı için bir huzursuzluk hissetti. Belediye binasının önünde kendisine sokulan bir sivil arabanın kapısı açılınca durdu. Ka polis denetiminde otele dönmenin mi? Şehrin ortasında bir polis arabasına bindiğine görülmesinin mi? Daha güvenli olduğunu hesaplamaya çalışıyordu ki arabanın kapısı açıldı. Ka' nın bir an bir yerden gözünün ısırdığı iri yarı bir adam az önceki nezaketine hiç uymayan kaba ve güçlü bir hamleyle Ka' yı arabanın içine çekti. Araç hemen hareket ederken Ka' nın kafasına iki yumruk indi. Dar sokaklardan geçip bir iç avluya girdiler. Kolundan tutup iki merdiven çıkardılar. Yukarıya vardıklarında Ka şoförle

birlikte bu üç kişinin İslamcı olduklarından emindi. Bir odanın içine girdi. Odanın diğer ucunda Z. Demirkol ile gözgöze gelince rahatladı. Ona Sunay Zaim ve Lacivert hakkında soru sordular. Ka da onlara Lacivert' in saklandığı yeri söylemediği için onlardan çok kötü bir şekilde dayak yedi. Ka dövüş yolunu yürümek istedi. Burnundan dudaklarına ve çenesine akan kanı, bütün yüzünü bol suyla yıkamış. Kendi rızasıyla misafirliğe gelmiş biri gibi dairedeki haydutlara ve katilere iyi niyetle bir "Allahısmarladık" deyip çıkmış bütün cadde boyunca sarhoş gibi yalpa vurarak yürüme başladı.

Otele girmeden hemen önce iki koruyucu erine her şeyin yolunda olduğunu söyleyerek yatıştırdı. Kimselere görünmemeye çalışarak odasına çıktı. Kendini yatağa atar atmaz hıçkırarak ağlamaya başladı. Çok uzun süre ağladıktan sonra kendiliğinden sustu. Bir iki dakika sonra kapı vuruldu; İpek' ti ve başına gelenleri tek tek anlatmaya başladı. İpek yatağa Ka' nın yanına uzanıp ona sarılarak ikisi birbirlerine sarılarak bir süre ağladılar. Bu da onları birbirlerine daha çok bağlamıştı. Kadife ise Millet Tiyatrosu'nda Sunay ile provalara başlamıştı.

İpek bir zamanlar Lacivert' e aşık olduğunu ancak şimdi bunun çok uzaklarda kaldığını söyledi. Frankfurt'a ise onu unutmak için gitmek istediğini fakat bir süre sonra Ka' ya aşık olabileceğini de söyledi. Ama Ka İpek' in hâlâ daha aşık olduğunu gözlerinden anlamıştı. Ka bir ara ağlamayı kesti ve birlikte Frankfurt'a gidebileceklerine artık inanmadığını söyledi. Odada arada bir Ka' nın hıçkırıklarıyla kesilen uzun, tuhaf bir sessizlik oldu. Bir süre sonra birbirlerine sarılarak uyudular. Uyandıkları zaman Kadife' nin odasına gitti. Turgut Bey' de odaya geldi ve İpek ile Ka 'ya Kadife' nin başını açmasının bu akşam çok kötü olacağını hatta onun ölümüne neden olabileceğini bu sebeple de çok endişelendiğini söyledi. Ka' nın Millet Tiyatronu' na gidip; onun bu akşam başını açmaması için ikna

etmesini istedi. Fakat Ka gitmek istemiyordu başına bir kötülük geleceğini hissediyordu. Daha sonra İpek ona kitabının adını sordu. Ka paltosunu giydikten sonra İpek' e sarıldı. "Artık korkmuyorum" dedi. "Ama ne olur ne olmaz bir karışıklık çıkarsa şehirden ayrılan ilk trende seni bekleyeceğim" dedi. Kapıyı kilitleyip anahtarı paltosunun cebine koydu. Sokakta geri dönüp İpek' in penceresine rahatça bakabilmek için kendini koruyan iki erin birkaç adım önden yollamıştı. İpek' i Karpalas Oteli'nin birinci katındaki 203 numaralı adanın penceresinden hiç kıpırdamadan kendisine bakarken gördü.

Bu Ka'nın İpek' i son görüşüydü. Ka bir daha İpek' i hiç görmedi.

Ka Millet Tiyatrosu'na gitmek için yürürken sokaklar bomboştu. Tiyatro salonuna geldiğinde kenarlarda düzenle serilmiş polislerin ve askerler sahnede yapılan provanın boş salonda yankılanışını dinliyorlardı. Ka koltuklardan birine oturdu ve gür sesli Sunay' ın tane tane söylediği kelimeleri, başı örtülü Kadife' nin kararsız ve zayıf cevaplarını ve sahnedeki dekoru yerleştirirken arada bir provaya karışan Funda Eser' in sözlerini izledi. Prova bittikten sonra Ka Kadife' nin yanına gelmesiyle Lacivert' in onun sahnede başını açmasını istemediğini söylüyordu. Ka Sunay' ın dikkatini çekmemek için, sınavda kopya verir gibi el altından uzattığı mektubu Kadife göstere göstere açıp okudu. Bir kere daha okudu ve gülümsedi. Kadife burada kalıp oyunu oynayacağını söyledi.

Kadife yaşlı gözlerle Ka'ya bakıp kaldı. Son anda birbirlerine sarıldılar. Kadife' nin varlığını ve kokusunu hissederek bir süre sahnedeki oyunu izledi, ama hiçbir şey anlamdı. İçinde kendine olan güvenini, mantığını, darmadağın eden bir eksiklik, kıskançlık ve pişmanlık vardı. Neden acı çektiğini aşağı yukarı çıkarıyordu da, acının neden bu kadar yakıcı ve şiddetli olduğunu anlamıyordu.

“DÜNYANIN BİTTİĞİ YER” Ka’ ya Kars’ta gelen on sekizinci ve son şiiriydi. Ka daha sonra okuduğu kitaplardan altı kollu bir yıldız biçimindeki kar tanesinin gökte kristalleşmesiyle yeryüzüne inip biçimini kaybederek yok olması arasında ortalama sekiz on dakika geçtiğini, her kar tanesinin rüzgâr, soğukluk, bulutların yüksekliği gibi etkenlerin yanında anlaşılamayan, esrarengiz pek çok nedenle de biçimlendiğini görünce kar taneleriyle insanlar arasında bir ilişki olduğunu sezmişti. “Ben Ka” adlı şiirini bir kar tanesini düşünerek Kars kütüphanesinde yazmış, daha sonra “Kar” adlı şiir kitabının merkezinde de aynı kar tanesinin yattığını düşünmüştü. Daha sonra aynı mantıkla hareket ederek “Cennet ve Satranç, Çikolata Kutusu” adlı şiirlerini de hayali kar tanesinin üzerinde bir yeri olduğunu göstermiştir. Bunun için kar tanelerinin şekillerini yayımlayan kitaplardan yararlanarak kendi kar tanesini çizmiştir. Kars’ta kendisine gelen şiirlerin hepsini bu tanenin üzerine yerleştirmiştir. Böylece yeni şiir kitabının yapısı kadar, kendisini, kendisini Ka yapan herşeyi de bir kar tanesi üzerinde işaretlemiş oluyordu. Ka’nın dört yıl sonunda gelen şiirlerini mantığını çözüp kitabını bitirmiş olduğu, notlarından ve mektuplarından anlaşıyordu.

(Bu bölümden itibaren Orhan Pamuk İpek ile röportaj yapmak için Kars’a gidiyor.)

İki koruma erinin arkasından Millet Tiyatrosu’na giden Ka’ nın durup son bir kere daha kendisine baktığı sırada İpek onu çok sevdiğine iyimserlikle inanıyordu. İpek için bir erkeği sevebileceğine inanmak, onu gerçekten sevmekten hatta aşık olmaktan olumlu bir duygu olduğu için, kendini yeni bir hayatın ve uzun sürecek bir mutluluğun eşiğinde hissediyordu. Bu yüzden Ka’ nın girişinden sonraki yirmi dakika hiç endişelenmedi. Kıskanç sevgili tarafından bir odaya kilitlendiği için huzursuz olmaktan çok, memnundu. Biran önce Kars’tan Ka ile birlikte kazasız belasız çıkabilmek istiyordu.

Ka' nın gitmesinden kırk beş dakika sonra İpek odanın donmuş penceresini zorlayarak açtı ve kaldırımından geçmekte olan bir gence 203 numaralı odada kilitli kaldığını, aşağıya otelin lobisine haber vermesini rica etti. Bir dakika sonra Turgut Bey elinde yedek anahtarlarla kapıyı açtı ve birlikte Millet Tiyatrosu'na gitmek için hazırlandılar.

Turgut Bey tiyatronun kapısından İpek' in koluna daha bir güçlü sarılarak itişerek girdi. Salon henüz dolmamıştı ama bütün tiyatronun az sonra ana baba günü olacağını tanıdık herkesin orada olacağını hissetti. İpek Kadife ile konuşmak için kulise gitti. Fakat ne yaparlarsa yapsınlar kız kardeşinin bu akşam sahneye çıkacağını hemen anladılar. Eve döndükleri zaman Turgut Bey doğrudan televizyonun başına geçip artık sürekli canlı yayımlanacağını duyurulan oyunu beklerken İpek Almanya'ya götüreceği bavulu hazırladı. Ka' nın nerede olduğunu düşüneneğine Almanya 'da nasıl mutlu olacaklarını hayâl etmeye çalışarak dolabından eşyaları, elbiselerini seçiyordu. İçgüdüyle dışarı baktı ve Ka' yı almak için birkaç kere gelen askeri kamyonun otele yaklaştığını gördü. Aşağıya indi, babası da kapıdaydı. İlk defa gördüğü iyi tıraşlı, gaga burunlu sivil bir memur "Turgut Yıldız" dedi ve babasının eline kapalı bir zarf tutuşturdu. Turgut Bey kül gibi bir yüz ve titreyen ellerle zarfı açınca içinden bir anahtar çıktı. Okumaya başladığı mektubun kızına olduğunu anlayınca sonuna kadar okuyup İpek' e verdi. Mektupta Ka' nın Kadife' yi ikna edemediğini , askerlerin kendisini korumak için istasyona getirdiklerini, Erzurum yolunun açıldığını ve dokuz buçukta ilk trenin hareket edeceğini, askeri arabanın saat dokuzu çeyrek geçe kendisini almaya geleceğini söyleyip hazır olmasını istedi. Mektubun sonuna da : "Gel .Seni seviyorum mutlu olacağız" diyordu.

İpek babasıyla birlikte daha önceden yarım bıraktığı bavulunu topladı. Arkasında da Ka' nın odasını gidip bütün eşyalarını toplatıp vişne rengi el çantasına doldurmuşlardı. Bavul

25

tamamlanınca ikisi de aşağıya indiler ve kadifeyi seyretmek için televizyonun başına geçtiler Otelin kapısı çalınınca İpek koşup açtı. Onun istasyona götürecek askeri araç erken gelmişti. Korkuyla kapıdaki sivil memura birazdan geleceğini söyledi. Koşa koşa babasının yanına oturdu ve ona bütün gücüyle sarıldı. Tam evden çıkacağı sırada mutfak kapısında Fazıl' ın suratını gördü Fazıl ona Lacivert' in öldürüldüğünü söyledi. Odasına geçti karanlıkta bir dakika durdu. Yukarıdan Ka'nın aldı. Sokağa çıktı. Soğukta kapı önünde beklemekte olan askeri sivil memura şehirden ayrılamayacağını söyledi ve Ka'nın çantasını ona uzattı.

Şehirde bütün gözlerin kendisinin olduğunu bilmek Sunay' a olağanüstü bir güç ve güven vermişti kadife sahnede ancak Sunay' ın izin verdiği kadar yer bulabileceğini hissettiği için ona daha fazla sokuluyor, yapmak istediği şeyi ancak Sunay' ın sunacağı fırsatlardan yararlanarak gerçekleştirebileceğini hissediyordu. Kadifenin intihar etme ve başını açma konusundaki kararlılığını oyunu bundan sonraki kırk dakikasında kavrayan Karşılar yavaş yavaş ona hayran olmaya başlamışlardır. Oyun kadifenin öne çıkmasıyla birlikte Sunay ile funda eserin yarı eğitici yarı gırgır öfkesinden daha ağır bir drama doğru gidiyordu. Seyirci kadife'nin erkeklerin baskısından yıldıdığı için her şeyi yapmaya hazır, gözü pek birini canlandıracağını hissetmiştir kadife sahneye çıkınca derin bir sesizlik oldu bu söylediklerimiz birinde dört gün sonra şehiden ayrılacak ilk tirenin düdüğü işitildi. Ka askerlerin onu zorla bindirdiği bir vagondaydı. Geri gelen askeri araçtan ipeğin çıkmadığı yalnızca çantasının geldiğini gören sevgili arkadaşım kendisini koruyan askerlere onunla görüşebilmek için çok ısrar etmiş, bu izni alamayınca onları askeri aracı otele bir kere daha yolamaya ikna etmiş araç yeniden bomboş gelince subaylara treni beş dakika daha tutmaları için yalvarmış İpek yine görünmeyip kalkış düdüğü çalınca Ka ağlamaya başlamıştı. Tren hareket ederken yaşlı gözleri hâlâ perondaki kalabalığın içinde öteki

yürüdüler. “Başını açacağım” dedi Kadife. “Bunu ne sizin zorunuzla ne de Avrupalıları taklit etmek için yapmadığımı kanıtlamak için de sonra kendimi, asacağım”. Bir an yüzünde bir acı belirdi ve başındaki örtüyü çok basit bir el hareketiyle çıkardı. Salonda çıt yoktu. Bu hiç beklenmedik birşeymiş gibi Sunay bir an Kadife ’ye alı alık baktı. İkisi de bundan sonraki sözlerini bilmeyen acemi oyuncular gibi seyircilere döndüler. Bütün Kars uzun bir süre Kadife’ nin uzun kumral saçlarına hayranlıkla seyretti. Kameraman bütün cesaretini toplayıp ilk defa objektifini Kadife’ ye odaklaştırarak yaklaştırdı. Kadife’ nin yüzünde kalabalığın ortasına elbisesini çıkarmış bir kadının utancı belirdi. Çok acı çektiği her halinden belliydi. Daha sonra Kadife Sunay’ ın elinden daha önce üç kere kontrol edilip boş olduğu seyirciler önünde kanıtlanan tabancayı eline aldı. Kadife tabancayı Sunay’ a iyice yaklaştırarak tetiği çekti. Bir silah sesi işitildi. Bütün Kars sestən çok Sunay’ ın gerçekten vurulmuş gibi sarsılarak yere düşmesine şaşıtı. Seyirci Sunay’ dan uzun bir ölüm monoloğu bekliyordu ki Kadife tabancayı yaklaştırarak dört el daha ateş etti. Her seferinde Sunay’ ın gövdesi bir an titreyip yükseldi ve sanki daha da ağırlaşmış olarak yer düştü. Dördüncü atıştan sonra Sunay’ ın yüzünün kanlar içinde kaldığını gören seyirci ondan ümidini kesmişti. Tuhaf ve gülünç adımlarla birbirine doğru koşan iki er sahnenin perdelerini çeke çeke kapattılar.

Perde kapandıktan hemen sonra Z. Demirkol ve arkadaşları Kadife’ yi tutukladılar ve “kendi güvenliği” için onu arka kapıdan kaçırarak askeri bir araca koyup Lacivert’ in de son gün misafir edildiği merkezi garnizonundaki eski sığınağa götürdüler. Birkaç saat sonra Kars’a ulaşan yollar bütünüyle açılmış, şehirdeki bu küçük askeri darbeyi bastırmak için harekete geçen ordu birlikleri Kars’a hiçbir direnme görmeden girdiler. Olayda ihmali görünenler hemen açığa alındı. Turgut Bey ile İpek Kadife’ yi ancak üç gün sonra ziyaret edebildiler. Sahnede olup bitenleri izleyen Karşlılar ‘ın çoğu Sunay’ın pek az can

çekiştikten sonra hemen gerçekten öldüğünü olayı ertesi sabah Serhat Şehir Gazetesi'nden okuyunca anladılar.

Turgut Bey ile İpek cezasını Kars'ta çeken İpek' i her cumartesi ziyarete gittiler. Hava­ların güzel olduğu bahar ve yaz günleri hoşgörölü müdürün de izniyle hapishanenin geniş avlusundaki büyük dut ağacının altına beyaz bir örtü serip Zahide' nin yaptığı yemekleri diğer mahkumlara ikram ederlerdi. Turgut Bet kızının mahkumiyetini bir utanç olarak yaşamamak için hapishaneye her onurlu bir vatandaşın gitmesi gereken bir yatılı okul gibi bakıyordu. Bir ziyaretinde onlara katılan Fazıl' ın Kadife' yi başka defa de görmek istediğini ve tahliye olduktan dört ay sonra Kadife kendisinden dört yaş küçük bu gençle evlendi.

İlk altı ay Fazıl' ın resepsiyonunda çalıştığı Karpalas Otel'i'nin bir odasında kaldılar. Ben Kars'a geldiğimde ise bebekleriyle birlikte ayrı bir yere taşınmışlardı. Kadife her sabah altı aylık çocuğu Ömercan' la Karpalas Otel'i'ne gidiyor, İpek ile Zahide bebeği beslerler, Turgut Bet torunuyla oynarken kendisi biraz otel ile uğraşır, Fazıl ise kayınpederinden bağımsız ayrı bir işte çalışıyordu.

Yazar Ka' nın dolaştığı bütün sokaklarda, onun oturduğu bütün çayhanelerde kendini Ka' nın yerine koyarak Ka' nın hissettiğini hissetmişim. Daha sonra İpek ile Yeni Hayat Pastahanesi' nde buluşmaya gittim. Ka sizin sayenizde Kars' ta harika bir kitap yazdı diye onu kışkırtmak istedim. "Bu üç günü dakika dakika defterine yazmış, bir şehirden şehirden ayrılmadan önceki son saatleri eksikti"Şaşırtıcı bir açıklıkla, hiçbir şey saklamadan, mahremiyetini ortaya döktüğü için zorlanarak ve beni hayran bırakan bir dürüstlikle Ka'

nın Kars'tan ayrılmadan önceki son saatlerini dakika dakika yaşadığı ve tahmin ettiği gibi anlattı.

Emniyet Müdürlüğü' nün kapısında Fazıl ile karşılaştım ve Turgut Bey' e yemeğe gittik. Gece geç vakitlere doğru giderken İpek' e Ka' nın kaldığı 203 numaralı odayı görmek istediğimi söyledim. Resepsiyondan anahtarı aldı. Peşinden yukarıya çıktım. Açılan oda, perdeler, pencereler, kar,uyku, sabun ve hafif bir toz kokusu. İpek kuşku ve iyimserlikle beni süzerken arkadaşımın hayatının en mutlu saatlerini onunla sevişerek geçirdiği yatağın kenarına oturdum. İpek' i eğlendiren birkaç saçma söz söyleyerek onu gülümsetmeyi başardım.

Akşam ilerlemiş kimseye görünmeden otele çıkmak için tren saatinden önce kar altında yapayalnız ve mutsuz bir yolcu gibi ağır ağır yürüyerek odama döndüm, bavulunu yaptım. Fazıl ile birlikte kar altındaki sokaklara çıktık. Yeni Hayat Pastahanesinden Eğirim Enstitüsü' nün hayatına mal olan cevizli harika ay çöreğinden birer tane alıp akşam yemeği niyetine yedik. Kapalı kepenklerin, boş çayhanelerini, terk edilmiş Ermeni evlerini, karla kaplı kestane ve kavak ağaçlarının altından geçip, tek tük lambaların aydınlattığı hüzünlü sokaklarda kimsecikler olmadığı ve Kars'tan ayrıldığım duygusu acıyla içime işlediği için boş şehirde sanki Fazıl' ı tek başına bırakarak gidiyormuşum gibi bir suçluluk hissediyordum. Yepyeni ve yumuşacık bir karın örttüğü boş sokaklar o kadar sessizdi ki, ayak seslerimizi ve yoruldukça artan soluk alışverişlerimiz dışında hiçbir şey duyamıyorduk. İki yanına evler ve dükkânlar dizilmiş bir sokakta bu sessizlik insanda rüyada olduğu etkisi bırakıyordu.

Havada asılı gibi duran kar tanelerinin arasında hiç konuşmadan istasyona kadar yürüdük. Muhtar' ı ve kömür renkli köpeği bizi beklerken bulduk. Trenin kalkmasına on dakika kala Serdar Bey' de geldi ve Serhat şehir Gazetesi'nin Ka'nın haber olduğu eski sayılarını verip benden kitabımda Kars'tan ve dertlerinden, şehir ve insanlarını kötülemeden bahsetmemi rica etti. Onun hediyesini çıkardığını gören Muhtar' da plastik bir torbanın içinde bir şişe kolonya, bir küçük teker Kars kaşarı, ve kendi parasıyla Erzurum'da bastırttığı ilk şiir kitabının imzalı bir nüshasını suç işler gibi elime tutuşturdu. Sevgili arkadaşımın şiirlerinde anlattığı kömür renkli köpeğe bir sandviç kendime bir bilet aldım. Kıvrık kuyruğunu dostlukla sallayan köpeği beslerken Turgut Bey ile Kadife koşarak geldiler. Turgut Bey hapisane yıllarında Fıransızca' dan çevirdiği bir romanını yeni baskısını utanarak uzattı.

Hareket memuru düdüğünü öttürdü. Trene benden başka binen yoktu. Hepsiyle teker teker sarılıp kucaklaştım. Fazıl son anda elime içinde video kasetlerini kopyalayarak, Necib'in tükenmez kalemi olan bir torba tutuşturdu.

Ellerin hediye paketleri dolu, hareket eden vagona zorlukla bindim. Hepsi peronda durmuş bana el sallıyordu, ben de pencereden sarkıp onlara el salladım. Kömür renkli köpeğin, pembemsi koca dili dışarıda, neşeyle hemen yanımda peron boyunca koştuğunu gördüm. Sonra gittikçe koyulaşarak yağın iri taneli içerisinde hepsi kayboldular.

Oturdum, kar taneleri arasında görünen kenar mahallelerdeki son evlerin turuncumsu ışıklarına, televizyon seyredilen kırık dökük odalara, karla kaplı damlardaki düşük bacalardan tüten ince, titrek ve narin dumanlara bakıp ağlamaya başladım.

Nisan 1999- Aralık 2001

ROMANIN KISA ÖZETİ

Kars'a gitmek için, otobüste şoförün hemen arkasında oturan yolcu içinde bir anda karın sessizliğini hissetmişti. Bir şiir yazacak olsaydı " Karın Sessizliği" diye başlardı. Bu onun hissettiği şeydi.

Onu Erzurum'dan Kars'a götürecek olan otobüse son anda yetişmişti. İstanbul'dan iki gün önce karlı fırtınalı bir otobüs yolculuğundan sonra Erzurum garajına varmış ve kendisini Kars'a götürecek olan otobüse son anda yetişmişti.

Otobüs yola çıktıktan hemen sonra cam kenarında oturan yolcu belki yeni bir şey görürüm umuduyla bütün dikkatini toplayarak Erzurum'un kanar mahallelerini , küçük ve yoksul bakkal dükkanlarını, fırınlarını ve kırık dökük kahvehanelerin içlerini seyrederken kar serpiştirmeye başlamıştı. Bu kar onun İstanbul'dan Erzurum 'a gelene kadar yol boyunca yağan kardan daha güçlü ve iri taneliydi.

Cam kenarında oturan yolcu eğer biraz daha dikkat etseydi yaklaşmakta olan güçlü kar fırtınasını sezebilir , belki de bütün hayatını değiştirecek bir yolculuğa çıkmış olduğunu anlayıp ta baştan geri dönebilirdi. Fakat o gittikçe irileşen kar tanelerini yaklaşmakta olan bir felaketin belirtileri olarak değil , çocukluğundan kalma bir mutluluk ve saflığın en sonunda geri gelen işaretleri olarak seyrediyordu. Cam kenarında oturan yolcu , çocukluğunu ve mutluluk yıllarını yaşadığı İstanbul'a on iki yıldan sonra ilk defa bir hafta önce annesinin ölümü üzerine gelmiş, orada dört gün kalmış ve hiç hesapta yokken bu Kars yolculuğuna çıkmıştı. Biraz sonra da uzun zamandır yapmadığı ve aklından hiç geçmeyen bir şey yaptı ve koltuğunda uyuyakaldı.

Ka (Kerim Alakuşoğlu) kucasına düşerek uyuyakaldığı koltuk komşusuna Kars'a belediye başkanının öldürülmesi ve intihar eden genç kızları araştırmak için gittiğini söylemişti. Otobüs nihayet karlar altındaki Kars şehrine üç saat gecikmeden sonra geldiğinde Ka şehri hiç tanıyamamıştı. Şehir yıllar önce Ka'nın gördüğünden ve hatırladığından çok daha kederli ve yoksuldu. Karpalas Otel'i'ne yerleştikten sonra gittiği bir lokantada 1970'lerin bol sloganlı , siyasal tiyatrolarından hatırladığı Sunay Zaim'i gördü. Onun yanında duran kadını ise ilkokul yıllarındaki sınıf arkadaşına benzetti. Fakat bu hatıra da yoksullaşp , soluklaşan Kars ve lokanta gibi karlar altında silinmiş gibiydi.

Otelin yüksek tavanlı lobisinden anahtarı alıp ikinci kattaki 203 numaralı odaya çıkıp yattı. Gece yarısı üzerinde pijamaları , karanlık odasında yatağa girmeden önce , perdeyi hafifçe araladı . Karın kocaman tanelerle hiç durmadan yağışını seyrederdi.

Ka sabahları kar altında yürür, işsiz Kürtlerle dolu kahvehanelerde oturur, hevesli bir gazeteci gibi elinde kâğıt kalem seçmenlerle görüşür, yoksul mahallelerin dik ve buzlu yollarını tırmanır, eski belediye başkanı , vali muavini ve intihar eden kızların aileleriyle görüşürdü.

Kars'ta geçireceği ilk günün sabahında önce şehrin kuzeyindeki en yoksul mahalleleri, o bölgenin en yüksek satış yapan gazeteyi çıkaran , Daha önce de Ka'nın gazetesinde çalışan Serdar Bey' le hiç aralıksız yağın karın altında dolaşıyorlardı. Çaldıkları kapıların hemen hepsinde aynı sorunlar vardı. Oğullarının işsiz olması, hapse düşmesine ağlayan analar, günde on iki saat hamamda çalışıp sekiz kişilik ailesini zor duyuran tellaklar, çay masrafları yüzünden çayhaneye gidip gitmemek konusunda takıntılı işsizler, talihlerinden,

devletten, belediyeden yakınlarak kendi hikâyelerini memleketin ve devletin derdi gibi Ka'ya anlattılar.

Bütün bu hikâyelerde hayatın sıradan akışı ile ölüm arasındaki geçişin Ka'yı büyüleyen bir hızı ve umutsuzluğu vardı. Tavana çakılan kancalar, kurşunlar, önceden yerleştirilen silahlar, yan odadan yatak odasına geçirilen ilaç şişeleri, intiharcı kızların intihar fikirlerini uzun zamandır içlerinde taşıdıklarını kanıtlıyordu .

Kızların , genç kadınların birdenbire intihar etmeye başlamaları ilk olarak Kars'tan binlerce metre uzaktaki Batman'da ortaya çıkmıştı. İlk başlarda bu haberlerle Türkiye'den hiç kimse önemsememiş, fakat olayı gazeteden okuyup ilgilenen Alman ve Fransız gazetelerinin Türkiye temsilcileri Batman'a gidip yaptıkları röportajları ülkelerinde yayımlayınca Türk gazetecileri de intiharları önemsemiş , yerli yabancı pek çok gazeteci şehre gelmişti.

Öğleye doğru Ka iri taneli karın altında şehri yalnız başına dolaşmaya başladı. Isınmak ve biraz kestirmek için döndüğü otel odasında İstanbul'dan getirdiği Kars tarihiyle ilgili kitapları mutluluk duygusuyla karıştırdı ve gün boyunca dinledikleriyle çocukluğunun masallarını hatırlatan bu tarih birden bire aklını karıştırdı.

Şehrin toplam abone sayısı 320 olan en yüksek trajlı gazetesi *Serhat Şehir Gazetesi* 'nin sahibi Serdar Bey Ka'ya Kars'ın neden bu kadar fakir düştüğünü, anlatmaya karar verir. Çünkü, Ka daha önceden yanlış insanlarla konuşup şehir hakkında yanlış bilgiler aldığı için Serdar Bey ona işin doğrusunu anlatmaya karar vermişti.

Daha önceleri Kars'ta herkesin birbirleriyle kardeş duyguları içinde yaşıyorlardı Fakat6
bir süre sonra herkes ben Azeriyim, ben Kürtüm, demeye herkes gururlanmaya başlamıştı.
Bütüm bu gurur Türkiye'yi bölüp yıkmak isteyen komünist yayın organı yaymıştı. Bir
başka konu ise;

Dilenciler kapı kapı dolaşıp, takımlar halinde insanların evlerine misafir olarak gidiyorlar,
kadınlar kap kacak tencere ve bunun gibi şeylerle kadınlarla yakınlık kuruyorlar ,
çocuklarının omuzlarına altın iğne takıyorlardı. Oyunuzu Allah'ın partisi dedikleri refah
Partisine verin diyorlardı. Böylece halkın beynini yıkayıp kanlarına giriyorlardı.
Kadınlarla kadınlar erkeklerle erkekler konuşuyorlardı .Böylece onlara yeni yeni vaatlerde
bulunup kendilerine oy vermeye yenim ettiriyorlardı.

Ka' nın İpek 'i yeniden görmesi onda baha öncen tatmadığı heyecanlar uyandırmıştı. İlk
defa olarak bir kadınla evlenme hayalleri kuruyor ve üç gün sonra Kars'ta yolların açılması
ile birlikte Onunla Frakfurt' a birlikte gitmeyi düşünüyordu. . Tam Frenkfurta gidecekleri
sırada İpek'in bu fikirden cayması onun için tam anlamıyla bir yıkım olur.

Ka ile İpek 'in Yeni Hayat Pastahanesinde buluştukları sırada gözlerinin önünde bir
cinayet gerçekleşir. Eğitim Enstitüsü müdürü gözlerinin önünde öldürülmüş Ka ve daha
önceden tanıştığı İpek' in eski kocası Muhtar ile birlikte gözaltına alınmışlardı. Burada Ka'
nın buradan kılına bile zarar gelmemişti .Tabii bunda Millet Tiyatrosu sahibi Sunay Zaim'
in emri ile olmuştu.

Şair serbest bırakıldıktan sonra Necib adında bir genç delikanlı Lacivert aında birinin
kendisiyle tanışmak istediğini söyler. Lacivert siyasal İslamcı bir teröristi yer altında
tünellerde saklanmakta ve polis tarafından aranmaktadır. Lacivert ile tanışması ise onun

hayatına çok farklı bir yön verir. Bu arada onu Lacivert'e götüren Necib adlı gence de ne olduğunu anlayamadığı bir bağlılık duyar. Lacivert ilk anda bir hayranlık duymasına rağmen daha sonra sevgilisi İpek' le ve ondan ayrıldıktan sonra ise kardeşi Kadife ile bir aşk yaşadığını öğrenir.

Romanın sonlarına doğru ise Ka' nın yalnız başına döndüğü Frankfurt'ta bir gece kaldırımında yürürken kim olduğu hala daha bulunamayan kişi ve kişilerce vurularak öldürüldüğü belirtilir.

ROMANIN YORUMU

Romanda masalımsı bir atmosferde kurgulanmış olay dizisi, zaman zaman anlatıcının kendisini fazlasıyla ortaya koymasıyla ilginç bir ritim duygusuyla ilerler. Romanın baş kahramanı Ka'nın anlatıcının tanıdığı bir kişi olmasından dolayı roman bir çeşit tarihsel belge niteliği de kazanmıştır. Anlatıcı olayları sonradan öğrenip kaleme alan bir gazeteciymiş gibi davranır; buda bir çeşit anı duygusunu oluşturur. “ Kars'ta geçirdiği günlerde bu yumuşacık tüylü, güzel paltonun kendisi için hem utanç ve huzursuzluk hem de güven kaynağı olacağını şimdiden söyleyeyim” (s. 9)

Burada anlatıcı romanı o anda yazıyormuş gibi de bir izlenim bırakır. Orhan Pamuk' un “Yeni Hayat” romanında da benzer bir özellik görünür. “Birgün bir kitap okudun ve bütün hayatım değişti” diye başlayan “ Yeni Hayat” ta da okunan roman aslında tam da o yeni hayat romanıdır. Okuyucu romanı okurken ayrıca yazıyormuş gibi de hisseder. Çünkü anlatıcı çeşitli kimlikler bürünür; yani anlatıcının kendisi ; Orhan Pamuk' un kendisi , başka diri, kahramanın kendisi vs...

Yine “Sessiz Ev” adlı romanında da Pamuk olayları beş ayrı kişinin ağzından anlatır. Her bölümde biz anlatıcının hangi kahraman olduğunu ancak anlattığı şeyler bakarak anlarız. Örneğin; öncelikle kadın mı erkek mi olduğunu , daha sonra yaşlı mı genç olduğunu vb. Böylece her bölümü okurken anlatıcının kim olduğunu kendimiz keşfederiz. Yani tek bir anlatıcı yoktur; ihtiyar kadın kendi gözünden , genç kız kendi gözünden olayları anlatır. Yeni Hayat’ tada tıpkı anlatıcı Kar ‘da olduğu gibi Orhan Pamuk’ un kendisiyle içi içe geçer . Anlatıcı öyle şeyler anlatır ki biz Pamuk’ un hayatını biraz bilirse bu anlatıcının ya da kahramanın Pamuk ’un kendisi olabileceği ortaya çıkar. (Yeni Hayat’ ta İTÜ mimarlık

fakültesini , bitirmeden yazar olmak için terkettiği okul çevresini anlatır, Kar’ da da bu kez Ka , yani başkahraman Orhan Pamuk gibi Nişantaşı’nda çocukluğu ve gençliği geçmiş biridir. Yani Yeni Hayat’ taki anlatıcı – Orhan Pamuk ortaklığı , Kar’ da başkahraman – anlatıcı- Orhan Pamuk ortaklığına kaymıştır. Çünkü Kar’ ı yazan ya Orhan Pamuk ya da anlatıcı , başkahraman özelliklerini taşır.)

“Uyumasından yararlanıp onun hakkında sessizce biraz bilgi verelim.” (s.10) Buradaki cümlede de anlatıcı sanki başkahramanı anlatırken bize orada olduğumuz izlenimini de vermek ister. Anlatıcı anlatılanları çok sonra yazmış gibi göstermesine rağmen ara sıra bu gibi cümlelerle bizi romanın içine çeker. Kişilik kaymasıyla ilgili ipucunu yazar daha romanın başında bize verir. “ Yolun açık olsun sevgili Ka...Ama sizi kandırmak istemem : Ka’nın eski bir arkadaşım ve Kars’ta başına gelecekleri daha bu hikâyeyi anlatmaya başlamadan biliyorum ben .” (s.11) Ka’nın eski bir arkadaşı yani Orhan Pamuk’ un kendisidir ama Ka aslında biraz da Orhan Pamuk’ un hayatını yaşamaktadır.

Olay kurgusu içinde Kars’ın mimari yapısının tasvirleri bize belirgin bir mekân duygusu vermede yardımcı olur.

Kar bütün romanda bir simgedir. Karlı sokak görüntüleri eskiden Nişantaşı’nda Ka’ya bir masalın parçasıymış gibi gelirken , şimdi artık kar Ka ’nın hayatında yoksulluk , ilgisizlik ve siyasi bir çatışmanın da simgesi haline gelmiştir. Bu durumda Ka Kars’ ta kendi bildiği karı da elinden kaybetmiştir. Kar ona anılarının yıkılmaz bir kalesi olarak görünürken Kars’ta anılarının da elinden alındığını hisseder. Kar artık kendisiyle Kars arasında sıkışıp kalmış , bize sessizliğiyle olan- biten herşeyi örtmesiyle bir simge şeklini almış atmosfer yaratıcı şeydir. Romanın bahsedilen ritim de bu kar atmosferi üzerinde daha iyi

görünür. Kars' taki Rus, Osmanlı ve Ermeni yapıları bize karın sessizliğini duymamız için yardımcı olur.

Romanda masalımsı yapıyı vurgulayan cümleler vardır. Örneğin yirmi dördüncü sayfada Kars'ın tarihi Ka'ya çocukluğunun masallarını hatırlatır. Kars bir masal ülkesi olması gerekirken hüznün ve şiddetin şehri haline gelmiştir; daha doğrusu zaten böyledirde. Ka bunu açıkça yaşadıklarından sonra anlamıştır.

Yazar bize dinin erkesi yapısını da sezdirir.” Niye bu şehirde herkes intihar ediyor ? ” dedi Ka. “ Herkes değil genç kızlar, kadınlar intihar ediyor” dedi İpek. “ Erkekler kendini dine veriyor, kadınlar intihar ediyor” (s. 40) Bu Türkiye'deki İslam anlayışının Kars aracılığıyla gösterilmiş şeklidir. Zaten kızların örtünmeleriyle ilgili de benzer şeyler söyler. Kızlar dinlerine bağlılıktan çok sırf devletlerine karşı gelmek için tesettür giymektedirler. Yani tesettür Türkiye'de tıpkı kar gibi siyasi simge haline gelmiştir. Yani özünü saflığını kaybetmiştir.

Bu arada Ka, bir şair olarak Batı ile Doğu arasında sıkışmış, savrulmuş bir kişiliktir. Bu iki arada bir derede kalma durumu bize pek çok yerde sezdirilir. Bu tema Pamuk' un tüm romanlarına egemen olan bir temadır. Pamuk İstanbul çıkışlı olmayan ve Türkiye'nin doğusundan hareketle yazılan bu romanda bu Doğu Batı çatışmasını daha da olgun bir biçimde işlemiştir.

ASLİ ŞAHİS KADROSU

- A) Ka
- B) İpek
- C) Kadife
- Ç) Lacivert
- D) Sunay Zaim
- E) Muhtar

A) Ka

Çocukluğunda Ka için yoksulluk, avukat baba, ev kadını anne, şeker kız kardeş, sadık hizmetçi, mobilyalar, radyo ve perdelerin oluşturduğu Nişantaşı'ndaki kendi orta sınıf hayatının ve evin sınırlarının bitip de dışarıdaki öteki dünyanın başladığı yerd. On iki yıl yaşadığı Frankfurt'tan dönünce çocukluğunu paylaştığı arkadaşlarıyla yürüdüğü, bütün o İstanbul sokaklarının, dükkânların, sinemaların, baştan aşağı değiştiklerini, yok olduklarını, ruhlarını kaybettiklerini görmek kendisinde çocukluk ve saflığı başka yerde arama isteği uyandırdığı için Kars yolculuğuna, çocukluğunda bıraktığı sınırlı bir orta sınıf yolculuğuyla karşılaştırmak için de çıktığı söylenebilir.

Asıl adı Kerim Alakuşoğlu olan fakat kendisi dundan hoşlanmadığı için kendisine adının ilk harfleriyle Ka denmesini tercih ediyordu. Kahramanımız daha okul yıllarında ödev ve sınav kâğıtlarına adını inatla Ka diye yazar, üniversitede yoklama kâğıdını Ka diye imzalar, bu konuda öğretmenleri ve devlet memurlarıyla her seferinde kavga çıkarmayı göze alırdı. Annesine, ailesine, dostlarına kabul ettirdiği bu adla şiir kitaplarını da yayımladığı için Ka adının Türkiye ve Almanya' daki Türkler arasında küçük ve esrarlı bir ünü vardı.

On iki yıl Almanya'da siyasi sürgün hayatı yaşadıktan sonra Türkiye'ye dönmeye karar veren Ka İstanbul'a ilk defa annesinin ölümü üzerine bir hafta önce dönmüştü. Asıl tutkusu, bütün düşüncesi şiirdi. Kırk iki yaşındaydı, bekârdı ve hiç evlenmemişti. Türkler için uzunca sayılabilecek bir boyu, yolculuktan daha da solan açık teni, kumral saçları vardı. Yalnızlıktan hoşlanan sıkılgan biriydi. Ka gazeteci kimliği altında Kars' a belediye başkanının öldürülmesi ve intihar eden kadınları araştırmak için gidiyordu. Bu yolculuğun bütün hayatını değiştirecek bir yolculuk olduğunu bilseydi bu üç günlük Kars yolculuğuna çıkmazdı.

B) İpek

Ka İpek ile ta üniversite yıllarından beri birbirlerini tanıyorlardı. Onu ilk koridorda gördüğü ilk anda gördüğü ilk anda aşık olmuş fakat bir yıl sonra muhtarla evlendiğini duyunca çok şaşırmıştı. Yıllar sonra döndüğü Türkiye de onunda Kars' da karşılaşacağını hiç düşünmemişti büyük bir şans eseri İpek babası ve kız kardeşinin sahip oldukları otele yerleşmişmiş ve İpek' in kocası olan Muhtar' dan da boşandığını öğrenmişti. Ka 'nın ta yıllar öncesine dayanan sönmüş aşkı yeniden küllenmeye başlar ve ona eskisinden de daha çok aşık olur. Artık gelecekle ilgili bütün planlarında İpek' te vardır.

İpek ile Frankfurt 'a gitmeye kararverirle . Fakat İpek' in son anda bundan vazgeçmesi onun Frankfurt' a yalnız dönmek zorunda bırakır.

C) Kadife

Kadife İpek' in kız kardeşidir . İki defa üniversite sınavlarına girmiş fakat başarılı olamamıştır. Çok güzel gösterişli bir genç kızdı. İpek' in Muhtar' la evli bulunduğu sırada

kocasının arkadaşı olan Lacivert' le arasında bir aşk yaşamış, Kadife' nin bunu öğrenmesi üzerinde ablasının elinden Lacivert' i almak için türbancı kızlara destek vermen için kapanmıştı. Lacivert Siyasal İslamcı bir örgüt başkanıydı. Sunay Zaim ile birlikte oynadığı bir tiyatro oyunu esnasında sahnede başörtüsünü çıkarma cesaretini gösterir.

Ç) Lacivert

Gözleri'nin mavisi hiçbir Türk'te görülmeyecek kadar koyu bir Lacivert' e yaklaşıyordu. Kumraldı, sakalsızdı. Ka'nın sandığından çok daha gençti. Hayret uyandıracak kadar soluk bembeyaz bir teni ve kemerli bir burnu vardı. Olağanüstü yakışıklı görünüyordu. Kendine duyduğu güvenden kaynaklanan bir çekimi vardı. Lacivert hiç gülmüyor, hatta yüzünde kederli bir ifade vardı. Halinde, tavrında görünüşünde laik basının çizdiği bir eli tesbihli, bir eli silahlı, sakallı, taşralı saldırgan şeriatçıya benzeyen hiçbir şey yoktu.

D) Sunay Zaim

Sunay Zaim Kars'a askeri darbeyi düzenleyen kişiydi. 1980'deki askeri darbe bütün siyasal solcu tiyatroları yasaklamıştı. Devletin yüzüncü doğun yıldölümü dolasıyle Sunay Zaim Atatürk'ü canlandıracak ilk Türk olma şerefine erişmişti. Fakat Sunay'ın bu rolü fazla ciddiye alıp ikide birde gazetelere çıkıp demeçler vermesi ilk başta halk tarafından çok sevilmesine rağmen daha sonra tarafında büyük tepkiler toplamasına neden oldu. Bunun üzerine Sunay Zaim ve eşi Funda Eser ortalıktan bir süre yok oldular. Daha sonras ise bir tiyatro grubu kurarak Kars'ta faaliyet göstermeye başladılar.

E) Muhtar

İpek'in eski kocasıdır. Ka onu en son on iki yıl önce görmüştü. Saçları kırılıp dökülmüş, göbekli bir adamdı. Üniversite yıllarında olduğu gibi onun hiçbir özelliği yoktu. Muhtar akşamları içiyor, güzelim İpekle kavga etmemek için eve geç geliyor hatta bazı akşamlar hiç gelmiyordu. Fakat İpel'le ayrılmış olmasına rağmen yinede onu çok seviyor yeniden onunla birleşmenin yollarını arıyordu.

TÂLİ ŞAHISLAR

A) Funda Eser

B) Serdar Bey

C) Necib

A) Funda Eser

Sunay Zaim'in karısıdır. Üniversite yıllarında tanışmışlar ve evlenmişlerdir.

Çocukları yoktur. Tiyatroya karşı bir kabiliyeti olmamasına karşın hemen hemen her oyunda kocasıyla birlikte sahneye çıkar. Canlandırdığı tipler genellikle tecavüze uğrayan kadınlar ile fahişelerdir.

B) Serdar Bey

Karşılığın üç yüz yirmi tralılı Serhat Şehir Gazetesi'ni sahibidir. Ayrıca bir zamanlar da Cumhuriyet gazetesine yerel haberler yollardı Kars şehrini ilk geldiği gün Ka'ya tanıtan kişidir. Serhat Şehir gazetesi Kars'ta sadece bir yerde günde yirmi kişinin uğrayıp aldığı bir bayiiide satılıyordu.

C) Necib

Kars' ta Ka'nın en yakın arkadaşı olan kişiydi İslamcı bir örgüte mensuptu. Lacivert' ie en yakın olan kişiydi. Ka'nın Lacivert' le tanışmasını sağlamıştı. Ayrıca Kadife' ye de aşıktı.

ORHAN PAMUK

Orhan Pamuk 1952'de İstanbul'da doğdu ve Cevdet Bey ve Oğulları ve Kara Kitap adlı romanlarında anlattığında anlattığına benzer bir ailede, Nişantaşı'nda büyüyüp yetişti. New York'ta geçirdiği üç yıl dışında hep İstanbul'da yaşadı. Liseyi Robert Koleji'nde bitirdi, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde üç yıl mimarlık okudu, 1976'da İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Enstitüsü'nu bitirdi. Çocukluk ve gençliğinde ressam olmayı hayal eden Pamuk 1974'den başlayarak düzenli bir şekilde yazı yazmayı kendine iş edindi. İlk romanı Cevdet Bey ve Oğulları 1979'da Milliyet Yayınları Roman Yarışması'nı kazandı. Üç kuşak İstanbullu bir tüccar ailesini hikaye eden ve 1985'de yayımlanan bu kitap 1983 Orhan Kemal Ödülü'nü de aldı. Aynı yıl ilk baskısı çıkan Sessiz Ev ile 1984 Madaralı Roman Ödülü'nü ve bu kitabın Fransa'da çıkan çevirisiyle de 1991 Avrupa Keşif Ödülü'nü kazandı. 1985'te yayımlanan ve Venedikli bir köleyle Osmanlı alimi arasındaki ilişkiyi anlatan tarihi romanı Beyaz Kale Pamuk'un ününü yurt içinde ve yurt dışında genişletti. New York Times gazetesinin "Doğu'da Bir Yıldız Yükseldi." sözleriyle karşıladığı bu kitap, belli başlı bütün Batı dillerine çevrildi. 1990'da yayımlanan Kara Kitap, karmaşıklığı, zenginliği ve bolluğu yüzünden çağdaş Türk edebiyatının üzerinde en fazla tartışılan ve en çok okunan romanlarından biri oldu. Pamuk'un 1991'de Rüya adını verdiği bir kızı doğdu. Ömer Kavur'un yönetmenliğini yaptırdığı Gizli Yüz filminin senaryosunu Pamuk 1992 yılında kitaplaştırdı. 1994'te yayımlanan ve esrarengiz bir kitaptan etkilenen üniversiteli gençleri hikaye ettiği Yeni Hayat adlı romanı Türk edebiyatının en çok okunan kitaplarından biridir. 1998'de yayımladığı Osmanlı nakkaşlarının hayat ve sanatları üzerine Benim Adım Kırmızı adlı tarihi romanı olağan üstü bir ilgi gördü. Aynı kitap 2001 yılında yayımlandığı pek çok yabancı ülkede yılın en iyi yabancı kitabı olarak karşılandı. Pamuk, gençliğinden belli tuttuğu defterler, dergi ve

gazetelerde yazdığı yazılar, denemeler , eleştiri yazıları, röportaj ve gezi notlarından yaptığı titiz bir seçme ile daha önceden yayımlanmış “Pencereden Bakmak “adlı uzun hikayesini 1998’de Öteki Renkler başlığıyla kitaplaştırdı

YAPILAN ELEŞTİRİLER

Haber Öner @

Yazdır

Köktendincilerin yoğunlukta olduğu bir yer olarak gösterilmişti.

KARSLILAR'DAN ORHAN PAMUK'A TEPKİ...

Kars Ardahan İğdir Vakfı Başkanı İsmail Aytemiz, Orhan Pamuk'un kaleme aldığı ``Kar`` adlı romanın Kars'ı yanlış tanıttığını savundu.

Aytemiz, yaptığı yazılı açıklamada, romanda Kars'ın kadın intiharlarının yoğun yaşandığı, köktendincilerin büyük ağırlık taşıdığı, tarihsel anıtlara saygı gösterilmeyen solgun bir kent olarak gösterildiğini iddia etti. Aytemiz, açıklamasında şu görüşlere yer verdi:

``Kars, tarihe saygının, hoşgörünün, kültürün ve aydınlığın temsilcisidir. Cumhuriyet'in serhat şehridir, çağdaş uygarlığın kalesidir. Kars'ta çarşaf, kaçgöç yoktur. Balo salonunda, davetlerde, düğünlerde genç kızlar ile delikanlılar beraber eğlenir, dans eder. Kimse de bunu yadırgamaz. İşte böyle bir kenttir Kars.

Sayın Orhan Pamuk, Karslıların tepkisine şaşırmasın. Çünkü, o, gerçeği bir roman kurgusu içinde çarpıtmıştır. Pamuk, bu romanıyla Karslıların ruhunda acılı, haksız yaralar bırakmıştır.

'in ilgili adresinin görüntüsüdür.
 'ın önbellesi, sayfanın web taraması sırasında alınmış kısa içeriğidir.
 önbelleden okunan sayfalar kaydedildiği tarihten sonra değiştirilmiş olabilir. Herhangi bir uyarı olmaksızın
 bu sayfayı favorilerinize eklemek veya link vermek için bu adresi kullanın: http://www.google.com/search?cache:lefYNz2AGxAC:www.geocities.com/akademyayadogru/makgulpamuk.htm+orhan+pamuk&hl=tr&lr=lang_tr&ie=UTF-8&e=619

Google'un bu sayfaların yazarlarıyla herhangi bir ilişkisi yoktur ve Google içerikten sorumlu değildir.

radığınız terimler renkli olarak vurgulanmıştır: orhan pamuk

Orhan Pamuk'un "Kar" Romanı Üzerine

SİYASÎ İSLÂM(!)'IN "ROMAN" TİK KOMEDYASI

Gülçin Şenel

Orhan Pamuk'un çokça reklamı yapılan son kitabı "Kar" romanını, biz de bu reklam kampanyasının tesiri ile okuduk açıkçası... Yani, bir **Orhan Pamuk** okuru değiliz. Pekçok kitab kurdu ile hemfikiriz bu hususta: **Pamuk**'un romanlarının içine girilmiyor... "Kar" için de geçerli bu: Karakterler soğuk birer yabancı, duygu-düşünce örgüsü sathî, romancı bütün gücünü vakıaya yöneltmiş; vakıada derinleşmiş sanki...

Biz böyle diyoruz ama "yabancılar" böyle düşünmüyor: Kitabın arka kapağında New York Times'ın **Pamuk** hakkındaki değerlendirmesi var: "O ne bir ideolog, ne bir siyasetçi, ne de bir gazeteci, **Orhan Pamuk** büyük bir romancı." İdeolog, siyasetçi veya gazeteci olmadığı bir vakıa; romancılığına da diyeceğimiz yok, lakin "büyük romancı"?! Hani, istatistiklere göre, "Ahmet Altan'ı en çok kadınlar okuyor" diye bir neticeye varılmıştı ya, (bu da kadınlara bir hakaret midir henüz çözemedik(!)), o hesap, "**Pamuk**'u da en çok 'yabancılar' okuyor" herhalde ki, onun "büyüklüğünü" tesciller mahiyette New York Times'ın bu değerlendirmesi kitabı elimize alır almaz gözümüze sokuluyor; "Bak bu büyük bir romancı ona göre!" der gibi... Yani **Orhan Pamuk** da, tıpkı müslüman asıllı Amin Malouf gibi kendi ülkesinde görmediği alâkayı Batılılardan görüyor...

Pamuk'un Kar'ında bizce en dikkate değer şey, ne üzerinde çok konuşulan siyasî İslâm, ne askeri darbe, ne intihar eden türbanlı kızlar; çünkü yazar tüm bunlara o kadar yabancı ki, garip aşk üçgenlerinde, tuhaf tesettür tasvirlerinde, buram buram bir bilgisizlik kokusu var... Bunları sonraya bırakarak, asıl dikkatimizi çeken şeyi, romanın son 10 sayfasında "Kar tanesi" ve "insan hayatı", "insanın kendini arayışı" üzerine yapılan değerlendirmede söylenenleri mevzu edeceğiz; biraz cımbızla çekip bulmuşuz gibi görünüyorsa, hakaten öyle olduğu içindir.

KAR TANESİ...

Orhan Pamuk'un "Kar" romanının reklamlarını görünce, Said Aykut'un bir konferansında, İBDA Mimarı Salih Mirzabeyoğlu'nun "Tilki Günlüğü" romanı için yaptığı "Kar fırtınası"

benzetmesini hatırlamıştık, boşuna hatırlamamışız:

Şair Ka, ateisttir, yahut öyle bir söylenti vardır; sürgün olarak gittiği Almanya'da iken hiç şiir yazamamasına rağmen, Türkiye'ye döndükten 4 gün sonra, bir ropörtaj, yahut güzel bir kız için gittiği Kars'ta şiir yazmaya başlar ve kendi ifadesiyle bu şiirler ona "yazdırılır". Çünkü Kars'ta aralıksız yağan kar ona "Allah'ı hatırlatmaktadır". Bu şiirleri yazdıktan sonra da, bunların Kar'la ve kendisiyle alakasını tahlil etmeye çalışır:

"Ka daha sonra okuduğu kitaplardan altı kollu bir yıldız biçimindeki kar tanesinin gökte kristalleşmesiyle yeryüzüne inip biçimini kaybederek yok olması arasında ortalama 8-10 dakika geçtiğini, her kar tanesinin, rüzgar, soğukluk, bulutların yüksekliği gibi etkenlerin yanında anlaşılamayan esrarengiz pek çok nedenle de biçimlendiğini öğrenince kar taneleriyle insanlar arasında ilişki olduğunu sezmişti. "Ben Ka" adlı şiirini bir kar tanesini düşünerek Kars Kütüphanesi'nde yazmış, daha sonra Kar adlı şiir kitabının merkezinde de aynı kar tanesinin yattığını düşünmüştü. (...) Kars'ta kendisine gelen şiirlerin hepsini bu tanenin üzerine yerleştirmişti. Böylece yeni şiir kitabının yapısı kadar, kendisini Ka yapan herşeyi de bu kar tanesinin üzerinde işaretlemiş oluyordu. Her insanın bütün hayatının içsel bir haritası olan böyle bir kar tanesi olmalıydı. (...) Ka'ya göre herkesin hayatının arkasında böyle bir harita ve kar tanesi vardı ve uzaktan birbirlerine benzeyen insanların aslında ne kadar değişik, tuhaf ve anlaşılmaz olduğu herkesin kar yıldızının çözümlemesi yapılarak kanıtlanabilirdi. (...) Notlarını dikkatli okuyunca anlaşıldığı gibi, Kars'ta kendisine gelen şiirleri Ka bütünüyle kendi yazmış gibi hissetmiyordu. Bu şiirlerin kendi dışında bir yerden "geldiğini", kendisinin onların yazılması -bir örnekte olduğu gibi söylenmesi- için yalnızca bir araç olduğuna inanıyordu. Ka notlarını kendisinin bu "edilgenlik" durumunu değiştirmek, yazdığı şiirlerin anlamını ve gizli simetrisini çözmek için tuttuğunu birkaç yerde yazmıştı."(1)

Yazdığı-yazdırılan şiirlerini, Ka, kimliğinin "deşifresi" için anahtar olarak görür, bir yandan da "Allah'ın olmadığı Yer" isimli kaydetmediği için unuttuğu şiiri bulmaya çalışır; bulur mu? Orası meçhul; şiirlerin hepsi kayıptır, Ka, Kars'tan döndükten sonra Almanya'da fail-i meçhul bir cinayete kurban gitmiştir. Şiirlerinin izini süren romancı arkadaşı, şiirleri bulamasa bile romanını yazmıştır kayıp şiirlerin... **Pamuk** romanın sonunda bir kar tanesi resmi çizmiş, bu kar yıldızının her ucuna bir şiirin ismini yazarak, güya okuyucuya bırakmıştır bu sırrın çözülmesini...

Romana, bu şiirler ve "Kar Yıldızı" tahlili ile bir derinlik verilmeye çalışılmış olsa da, yine satıhta kalan başıboş bir "kendini arayış" tasviri ki, vakıaları anlatmaktan "kendini arayan adam"ı anlatmaya fırsat bulamamış **Pamuk**. Başta, Said Aykut'un Tilki Günlüğü vesilesi ile "Kar fırtınası" benzetmesini hatırlamamızın bir sebebi varmış dedik ya; sanırsız anlaşıldı:

"Edebî eserlerinde, kaosla düzenin birbirine yaslandığı görülür. Uzaktan bakan için Tilki Günlüğü gerçek bir kar fırtınasıdır. Oysa usûlünü bilme cehdine girenlerin ellerinden düşüremediği bir "kâinat kitabı" olur ki; işte o ân okuyucu, o uğultulu fırtınadaki her kar tanesinin, birbirinden farklı bir desen taşıdığını görür. Kimileri için "rüya tabiri", kimileri için "içte kopan" fırtınalar, kimileri için "lugat kitabı", kimileri içinse "sihir"... Bu kitabı anlamak için -galiba en başta-, "yazandan önce yazdırana bakmak" ilkesi geçerli!.."

Amerika'lı hayranları "büyük romancı"nın nerelerden fikir tırtıkladığını bilmiyorlar nasıl olsa!

KAR ROMANINDAKİ BİLGİ HATALARI

Ka'nın Kars'ta tanıştığı İmam-hatipli öğrenci Necip, yazdığı bilim-kurgu romanını, Ka'ya değerlendirmesi için okuyor:

"...Bu lisede iki candan arkadaş vardı: 1600 yıl önce yazılmış, ama aynı Doğu-Batı meselesiyle taptaze kitaplarını hayranlıkla okudukları Necip Fazıl'dan ilhamla kendilerine Necip ve Fazıl takma adlarını veren bu iki sırdaş, büyük Üstad'ın en büyük eseri Büyük Doğu'yu defalarca okur,..." (2)

Tamam, Üstad'ın "Büyük Doğu" diye bir eseri yoktur, "Büyük Doğu" diye bir davası vardır ama, bir romancı hayâl gücünü kullanarak "kurgu"lar yapar, roman da budur zaten, bu nüans onun bunu bilmediğini göstermez diyebilirsiniz. Türkiye'nin en büyük mütefekkirlerinden birisi ve onun eserleri mevzu bahis olunca bu söylenenler havada kalır maalesef. Dünyada hangi romancı Marx'ın en büyük eseri "Kapital" diyeceği yerde, "Komünizm" der?

Necip bilim-kurgu romanını anlatmaya devam ediyor:

"Bu yolculukları Gazzali'nin "Futuhat-ı Mekkiyesi"nden ve İbn-i Arabi'den ilhamla bütün ayrıntılarıyla yazacağım." (3)

Gazali'nin "Futuhat-ı Mekkiye" isimli bir kitabı yoktur; mezkur eser İbn-i Arabi'ye aittir desek, ayıp etmiş olur muyuz?

"Türbancı Kızlar"a gelince... **Pamuk**'un kendisinin de itiraf ettiği üzere, tanımadığı bir çevreyi tasvir etmekte ne kadar zorlandığı en çok bu ifadede belli oluyor. İfadeyi geçip, anlatmaya çalıştığı türbanlı kızlara gelince, yine şaşırp kalıyorsunuz: Bu adam uzayda mı yaşıyor? Teferruat lüzumsuz, tanıdığı kadın tipine türban takmış, bir garip yaratık meydana getirmiş.

İslâmcı militan Lacivert'e bakalım; ismini gözlerinin renginden almış, yakışıklı bir genç adam. Ka'nın kafasındaki sakallı-bıyıklı İslâmcı tipine uymadığı için çok şaşıyor Ka... Meşhur hikaye... Ancak, **Pamuk**'un kafası ondan daha karışık; çünkü Lacivert'in bir yandan Ka'nın sevdiği kadın İpek'le, bir yandan, onun kızkardeşi ve Necip ile Fazıl'ın platonik aşkları olan türbanlı Kadife'yle, bir yandan da Kadife'nin arkadaşıyla ilişkisi var. Brezilya dizilerine taş çıkartırcasına bir ilişkiler yumağı... Bunca saçmalığa karşı, romancının hayâl gücüne ve kurgusuna laf edilmez mi diyorsunuz? Buyrun:

"Yanlış anlaşılmaya meydan vermemek üzere, romancının hayâlî senaryolar kurabileceğini, hattâ kurması gerektiğini, ama onun hayâlinin, sokaktaki insanın gerçeğinden daha canlı bir "gerçek" olması gerektiğini belirtmek mecburiyetindeyiz. Romancının üstünlüğünün önemli işaretlerinden birisi burada, en olmazı bile "olur"casına canlandırabilmesindedir. Yalanı, sayfaların arasından "ben buradayım" diye sırtan bir yazarın romancılığı su götürür." (4)

Kar çok kötü yazılmış bir roman... **Pamuk** bu kitabı 1999'da yazmaya başlamış ve 2001'de bitirmiş sözümona... Alınacak birinci ders: Sözümona üç yıllık bir emek verilmesi ve çok satması bir romanı iyi yapmaya yetmiyormuş! Alınacak ikinci ders: 11 Eylül Hadisesi'nden ilham alıp roman yazmak her babayiğidin harcı değilmiş! Alınacak üçüncü ders: Kötü bir romandan alınacak üçüncü bir ders yokmuş...

Dipnotlar

1. **Orhan Pamuk**, Kar, İletişim Yay., İstanbul 2002, s. 377-378

2. A.g.e., s. 107

3. A.g.e., s. 108

4. (Hakan Yaman, Cumhuriyet Edebiyatı'na Toplu Bakış, ""Yeni Hayat' Yahut Yeni Masal"" başlıklı bölüm. Bkz. Akademya Kitablığı Linki)

Bu 'ın ilgili adresinin görüntüsüdür.

'ın önbellediği, sayfanın web taraması sırasında alınmış kısa içeriğidir.

Önbellekten okunan sayfalar kaydedildiği tarihten sonra değiştirilmiş olabilir. Herhangi bir uyarı olmaksızın

Bu sayfayı favorilerinize eklemek veya link vermek için bu adresi kullanın: http://www.google.com/search?cache:njgmPKRIInnC:www26.brinkster.com/dusleweb/kitap/index.asp+orhan+pamuk&hl=tr&lr=lang_tr&ie=UTF-8&e=619

Google'un bu sayfaların yazarlarıyla herhangi bir ilişkisi yoktur ve Google içerikten sorumlu değildir.

Aradığınız terimler renkli olarak vurgulanmıştır: **orhan pamuk**

Sayı: 9 - Haziran 2002

Kitaplık

Senin geleceğindin
Benimse sonsuz uyku
Edmond La

Orhan Pamuk

Kar

Hazırlayan: Alper İlhan

"Kitabım yine babadan kalma tanımla 'postmodern'dir; gülümseyerek söylüyorum bunu, kendi temsiliyet sorununu da sorguya çektiği için. Gerçekçi romanlarda olduğu gibi 'İşte gerçek, işte bunun aynaya düşmüş izdüşümü' demiyorum. Aynada gözüken şeyleri ve aynayı dürüstçe, mümkün olduğunca tartışıyorum."
(Radikal Kitap Eki - **Orhan Pamuk** ile yapılan Söyleşi 18/01/2002)

Ka'nın öyküsünü olabildiğince tâkip etmemeye çalıştım televizyonlardan, gazetelerden ve dergilerden. Çünkü o kadar çok konuşuluyordu ki elbette bir-iki kişi pek de gerekli -okunduğu zaman öğrenilmesi gereken- olmayan açıklamalar yapacaktı öyküyle ilgili. Ka'nın yaşantısından olabildiğince uzak durduktan sonra sadece onun Almanya'da siyasal sürgün olarak on iki yıl yaşadktan sonra Türkiye'ye (Kars'a) döneceğini öğrenmiş olarak kitabı elime aldım.

Daha ilk sayfalarda **Orhan Pamuk**'un dil ve anlatım yanlışlarını görmek beni üzdü açıkçası. Çünkü en çok çeviri kitaplarda görülen bir sorun olan öznenin çoğul kullanıldığı bir cümlede yüklemi de çoğul kullanılması gözden kaçmaması gereken basit bir yanlıştı. Bunu kitap boyunca ortalama 40-50 sayfada bir göreceksiniz. Yayına hazırlanmadan önce tahminim iki-üç editörün elinden geçmiş bu kitaptaki di yanlışlarından bahsetmeyeceğim sürekli. Ama şu da var ki gözle görülür hataların belirgin bir şekilde atlanması rahatsızlık veriyor okuyucuya. Bir de bana en çok rahatsızlık veren kitabın arkasındaki şu paragraf oldu.

On iki yıldır Almanya'da sürgün olan şâir Ka Türkiye'ye dönüşünden dört gün sonra, bir röportaj için Kars şehrinde bul kendini. Ağır ağır ve hiç durmadan yağan karın altında sokak sokak, dükkân dükkân bu hüzünlü ve güzel şehri ve insanları tanımaya çalışır. Kars'ta ağızına kadar işsizlerle dolu çayhanele dışarıdan gelmiş ve kardan mahsur kalmış gezgin bir tiyatro kumpanyası, intihar eden ve türban direnişi yapan kızlar, çeşitli siyasal gruplar, dedikodular, söylentiler, Karpalas Oteli ve sahil

Turgut Bey ile kızları İpek ve Kadife ve Ka için bir aşk ve mutluluk vaadi vardır.

Bu kadar çok "ve" bağlacı kullanmak ne kadar okunaklı ve akıcı bir yazı yaratıyor siz düşünün. Kitabın yalnız arka kapağında değil, içeriğinde de bir cümlede dört-beş kez "ve" bağlacının kullanıldığı çok fazla satır var. Bunların dışında kitabın anlatımı genel olarak itici değil. Betimlemeler çok fazla değil ve genellikle yerli yerinde. Zaten olay örgüsünün başarısı içerisinde anlatımın eriyip gittiği de bir gerçek. Çünkü olayların sıralanışı ve birbirine bağlanması çok başarılı. Mesela anlatıcı **Orhan**'ın kaleme aldığı sahneler çok iyi geçişlerle Ka'nın o olayı yaşadığı âna bağlanmış.

Ka'nın on iki yıl ardından yurduna dönmesi, sonra da Kars'a gitmesinin ardından orada üniversiteden arkadaşı İpek'e âşık olması biraz hayalperestlik olmuş. Belki Kars'ın diğer şehirlere uzanan yollarının kardan dolayı kapanmasının ardından orada yalnızlığının gidericisi olarak İpek'e uzanması kabul edilebilir. Ama şu da var ki Ka ne kadar İpek'e olan aşkın kendini yaşantısını kurtarmak için yaşa da -geçmişini unutmak, bir dost bulmak, sadece mutlu olmak- her şey bu kadar çabuk -üç gün- geçirtilmemeliydi. Belki Turgut Bey'in **Orhan**'a Kars'tan ayrılışı sırasında hediye ettiği Turgenyev'in romanı 'İlk Aşk' buradaki aşka bir göndermedir. O romanda Turgenyev şöyle der:

"Ey, kısa ömürlü fırtınalar! Gönülden gönüle çağlayan sesler, tertemiz bağlantılar, duygulu, düş dolu ruhlar... İlk sevginin, ilk aşkın benliği saran sevinci! Siz neredesiniz, neredesiniz?"

Tabii İlk 'Aşk'ın genelini ele aldığımızda Ka'nın aşkının nereye kaybolduğunu sorgulayabilecek ve aşkının kaybolduğunu fark edebilecek gücü olmadığını da anlayabiliriz. İşte bu nedenle belki 'İlk Aşk' daha önce okumuş olan Ka'ya değil de Romancı **Orhan**'a verilmiştir bu kitap. Bunun yanında Ka'nın geçmişine bir ihane olarak aldıldığı "Tanrı'ya inanıyorum." cümlesini içinden defalarca tekrarladığı da bir gerçektir. Hattâ şiirlerinin hiçbirini Romancı **Orhan** Ka'nın kendisinin yazdığını söylemez. Şiirler ona geliyordu yazar, ama nereden ya da ne şekilde geldiğini söylemez, belki de söyleyemez. Yani Ka'ya şiirler geldiğine göre yaratma kavramı ondan alınmıştır, o yaratıcı değildir!.. Bir inanç söz konusu burada. Ka'nın inanıp inanmadığı ise kesi olarak bir cevap bulmuyor kitapta. Belki bir dergâha gidiyor ve göz yaşları içinde bir şeyhin elini öpüyor ama bunu yaparken bile kendisiyle çelişiyor. Bazen geçmişteki konumunu gözlerinin önüne getiriyor ve yaptığından utanıyor. Bazen de askerinin yanında yer alıyor ve eğer İslamcılar gelirse mecburen ordunun eline bakacağını hissediyor. Daha onlarca çelişki var Ka'nın yaşadığı. Ka'yı Ateizm ve İslam arasında gidip gelen biri konumunda kurtaran da kitaptaki siyasal kimlikler, karmaşık sevgiler, tiyatrodaki ihtilâl, Kars'ın geçmişi ile bugünü arasındaki ayrımlar oluyor. Böylece yalnızca Ateist mi olsam -olarak devam mı etsem- yoksa İslâmı mı kabul etsem diyen birinin öyküsünü okumaktan kurtuluyoruz.

Ka'nın Kars'ta yaşadıklarının Kar ile bütünleşmesi ile ilgi çekici. Altıgen bir kar tanesinin çeşitli yerlerine yerleştirilmiş şiirler ve kavramlar bütünü ise nasıl hissedilirse öyle algılanabilecek cinsten. Romancı **Orhan** bunu biraz açıklıyor, ama tam olarak yapmaktan da bana kalırsa önemle kaçınıyor. Çünkü kitap bittikten sonra Ka'nın Kars'a gelişinden sonra yazdığı şiirleri kendince yaratan birilerinin olabileceği ayrıntısını atlayarak okuyucunun merakını ve kitaba olan ilgisini arttırmanın iyi bir fikir olduğunu biliyor.

Orhan Pamuk, kitabının arkasına New York Times'dan alarak yerleştirdiği cümlede yazdığı gibi büyük bir romancı. Benim Adım Kırmızı'nın Avrupalı okuyucuları geçmişin Türkiye'sine götürmesinin ardından Kar'ın yir Avrupalı okuyucuları bugünün Türkiye'sine getireceği bir gerçek. "**Pamuk**, her defasında egzotizm meraklısı Batılı okuyucunun merakını gıcıklayacak konular buluyor." diyen M. Ertuğrul Yavuz'a -Yeni Şafak yazarı- katılmıyorum elbette. Çünkü sadece konu anlamında değil, konun seçilişi, işleniş bakımından da çok iyi bir yerde Kar. Zaten, **Orhan Pamuk**'un sözleriyle anlattığı şu kesime biraz da olsa katılmak gibi bir niyetim kesinlikle yok:

"Hani bana birazcık, milliyetçi, siyasal İslamcı ya da sözüm ona İslamcılığı savunan çevrelerden gelen bir eleştiri var ya: 'Yabancı gibi... Fazla Türk değil, bizler gibi değil...'"

Kimileri elbette rahatsız olacaktı -sağcı, solcu, devrimci, siyasal İslamcı vs. vs.- ve nitekim oldu bu kitaptan.

Orhan Pamuk biraz ürkek yazmış olsa da Ka kadar korkmamış hareketlerini ortaya koyarken. Yani "her şey rağmen" yazmaktan kaçınmamış.

Kitabın türsel karşılığı kesinlikle "Siyasal Roman". Aşk ne kadar göz ardı edilemeyecek kadar belli edilmiş ve kitabın oldukça fazla bölümüne arka çıkmışsa da sadece bir yan olay olarak kalıyor. **Orhan Pamuk** pek kabu etmemeye çalışsa da kitap siyasal yönde eğilim göstermekten öte tamamen o yolda ilerliyor.

Orhan Pamuk'un Kar ve diğer kitaplarının kimileri tarafından "piyasa" olduğundan dolayı bir kenara itilmiş, kimileri tarafından da sırf "piyasa" olduğu için okunmuş olduğu aşikâr olsa bile Türk yazınında ender iyi adımlardan olduğu gerçeği asla yadsınmaz.

Kitap: Kar

Yazar: **Orhan Pamuk**

Yayın: İletişim Yayınları

Basım: Ocak 2002 (1. Baskı)

Sayfa: 428 sf.

Orhan Pamuk - Kar

Dünya - Yüzyılın En İyi Kitapları

Yeni Şafak - Şiirlerinin Kimisi

Yeni Şafak - Yazar

Yeni Şafak - Yazarın En İyi Kitapları

Vurgulamak istediğim şudur: Bize 'insanı', direnen, başkaldıran insanı, zaafıyla, tutkularıyla, mücadeleleriyle 'insan'ı kim anlatacak?

Bu yazarlar anlattı mı, anlatabilir mi?

Romanın gerçek sıcaklığında bilincimizin sarmalanması dileğimiz oluyor. Umarım 'insan' romanları çoğalır.

ÖZGÜR PAMUK VE AHMET ALTAN ROMAN YAZABİLİR Mİ?

Özgür Pamuk ve Ahmet Altan'ın roman yazabilmesi, Türkiye'de roman yazmanın ne kadar zor olduğunu göstermektedir. Bu iki yazarın, Türkiye'de roman yazabilmesi, Türkiye'de roman yazmanın ne kadar zor olduğunu göstermektedir.

Özgür Pamuk ve Ahmet Altan'ın roman yazabilmesi, Türkiye'de roman yazmanın ne kadar zor olduğunu göstermektedir. Bu iki yazarın, Türkiye'de roman yazabilmesi, Türkiye'de roman yazmanın ne kadar zor olduğunu göstermektedir.

Özgür Pamuk ve Ahmet Altan'ın roman yazabilmesi, Türkiye'de roman yazmanın ne kadar zor olduğunu göstermektedir. Bu iki yazarın, Türkiye'de roman yazabilmesi, Türkiye'de roman yazmanın ne kadar zor olduğunu göstermektedir.

Özgür Pamuk ve Ahmet Altan'ın roman yazabilmesi, Türkiye'de roman yazmanın ne kadar zor olduğunu göstermektedir. Bu iki yazarın, Türkiye'de roman yazabilmesi, Türkiye'de roman yazmanın ne kadar zor olduğunu göstermektedir.

Özgür Pamuk ve Ahmet Altan'ın roman yazabilmesi, Türkiye'de roman yazmanın ne kadar zor olduğunu göstermektedir. Bu iki yazarın, Türkiye'de roman yazabilmesi, Türkiye'de roman yazmanın ne kadar zor olduğunu göstermektedir.

Özgür Pamuk ve Ahmet Altan'ın roman yazabilmesi, Türkiye'de roman yazmanın ne kadar zor olduğunu göstermektedir. Bu iki yazarın, Türkiye'de roman yazabilmesi, Türkiye'de roman yazmanın ne kadar zor olduğunu göstermektedir.

Bu 'ın ilgili adresinin görüntüsüdür.

'ın önbellediği, sayfanın web taraması sırasında alınmış kısa içeriğidir.

Önbellekten okunan sayfalar kaydedildiği tarihten sonra değiştirilmiş olabilir. Herhangi bir uyarı olmaksızın

Bu sayfayı favorilerinize eklemek veya link vermek için bu adresi kullanın: http://www.google.com/search?q=cache:YpSP2O8uO5kC:www.hurriyetim.com.tr/agora/02/01/07/polemik07.asp+orhan+pamuk&hl=tr&lr=lang_tr&ie=UTF-8

Aradığınız terimler renkli olarak vurgulanmıştır: **orhan pamuk**

asayta>>>

02 Haziran 2002
Çarşamba

Hürriyetim'de bugün ▾

on Dakika

arşivim

mesaj grupları

sohbet

yardım

üyelik

site haritası

büze ulaşın

Yazı yolda

Yazar olmak için

ORHAN PAMUK VE AHMET ALTAN ROMAN YAZABİLİR Mİ?

Her iki yazar da roman yazmıştır ama gerçekten roman mıdır ve okunmakta mıdır ve okunsa bile ne anlaşılmaktadır? Olabilir belki biz anlamıyoruzdur. Ancak 'anlamadığımız şeyler bizden mi kaynaklanmaktadır, yoksa yazarlardan mı?' bir soru olarak duruyor ortada.

Makale yazarı olarak **Orhan Pamuk** ve Ahmet Altan'ın başarılı olduğunda kuşku yok. Hele siyasi makaleleri etkili olmuş ve insan bilincini sarsmıştır. Bu anlamda yazar mayaları olduğu muhakkaktır. Ama romanlara gelince iş değişmektedir.

Bu yazarlar hakkında birçok yazı yazıldı ama itiraf.com sitesindeki bir yazı beni bir kez daha düşündürdü. Yazı(=itiraf) şöyle:

'sigarsızköllük; Cinsiyet: Kadın; Yaş: 22; Ülke: Fransa
Geçen hafta Gallimard'ın (Fransanın ve dünyanın en iyi yayınevlerinden biri) önünden geçerken gözlerime inanmadığım bir şey gördüm. **Orhan Pamuk** önünde bir gazeteci orduyuyla kapıdan çıktı ve kendisini bekleyen arabaya binip gitti. Olduğum yerde kalakaldım. Evet, ünlü olduğumu biliyordum ama bu kadar da ünlü olduğundan haberim yoktu. Acaba, elin Fransızının yazarımıza gösterdiği ilginin kaçta kaçını biz gösteriyoruz diye düşündüm. En başta da kendimi suçladım tabii. Daha tek bir kitabını dahi okumamıştım. Biri benim Türk olduğumu anlayıp onunla ilgili sorular sorsa ne diyecektim? O akşam bir çeşit görev duygusuyla hemen gidip, "Benim Adım Kırmızı"nın yeni çıkan Fransızca çevirisini aldım. Umarım Türkiye'dekiler benim kadar ahmak değildir. Çünkü roman harika.'

"Biz **Orhan Pamuk**'un değerini bilemiyor muyuz yoksa?" diye düşünmeden edemedim. **Orhan Pamuk**'un tüm kitaplarını almış ve Sessiz Ev dışında tüm kitaplarını ise 'yarım bırakmış' bir kişi olarak herhalde ben de bir eksiklik olsa gerektir. ('Öteki Renkler' bu değerlendirmenin dışındadır. Makalelerini içeren o kitap bir solukta okunuyor. Burada sadece romanları ele alınmaktadır.)

'Elin Fransızının' anladığı (!) bizim anlamadığımız neydi acaba? Herhalde bizden uzak olan o 'egzotik' ve 'oryantalist' yapı olsa gerek. Tamam meşhur

olmak, ilgi görmek, 'çok satmak' bir meziyettir belki. Ama çok okunmak, okunanı anlamak veya eleştirmek daha az bir meziyet sayılmamalıdır. **'Orhan Pamuk'u Yarım Okuyanlar Derneği'** kurulsa yeridir hani.

Ahmet Altan için de geçerlidir aynı yargılar. Romanın roman olabilmesi için neler gerekir sorgulandığı bir alan bu. Kullanılan dilin yapısından olayın kurgusuna kadar birçok ton içerir. Ancak, yeni romancıları göremediğimiz gibi, roman diye yazılanların içeriği de sadece egemen kültüre yaslanmamalıdır. Tarihçiliğe soyunmak ve romanı ancak tarihsel perspektifle 'satılabilir' kılmak, romanın değilse yazarın sığındığı yanlış bir liman olabilir.

(**Orhan** Kemal niye okunmaz oldu sanıyorsunuz. Tabii, **Orhan** Kemal çok daha iyi yazabilirdi, daha özenli olabilirdi. Ama onun 'insan sıcaklığı' günümüzdeki yazarların hangisinde var? Dünyanın en önemli insanlarını, 'sıradan insanları' unuttuk biz; unutturdular.)

Ahmet Altan'ın son romanıyla ilgili olarak, tarih yönetenler ve yönetilenler için ayrı bağlamlar, bilgilendirmeler içerir vurgusundan yola çıkarak devam etmeye çalışayım...

Ömer Türkeş'in Yedinci Gündem'deki yazısından:

"Yıllar önce, sonuçlardan yola çıkarak, Yalçın Küçük de "31 Mart"ı farklı yorumlamış, isyancıları ilerici, İttihatçıları gerici ilan etmişti. Bu kez Altan, isyanın dinci bir yanı olmadığını, hatta pek çok din adamının isyana karşı olduğunu, isyanın arkasında bir kısım askerin yer aldığını söylüyor. Aslında iki yorumda da duyarlılık tarihe değil siyasete ilişkin; mesele resmi tarihle ve Kemalizmle hesaplaşmak... Geçmiş ve bugünün organik ilişkisini, "derin devlet" ile "Teşkilat-ı Mahsusa" arasında da kurmuş Altan. Roman kişileri eskinin tarihsel olayları etrafında bugünü tartışırken, elbette o günün İttihatçıları değil konuşanlar, son yirmi yıldır artık ezberlediğimiz devlet söylemlerini biçimsel anlamda mesela Cevat Bey telaffuz etse de, okuyucu olarak aklımıza günümüz Türkiye'sinden bazı siyasetçiler, üst düzey yetkililer, özel tim şefleri falan geliyor. Hele Genelkurmay Başkanı Kıvrıkoğlu'nun "İrtica bitmedi, sindi" açıklamasını hatırladığımızda, Ahmet Altan'ın kişi ve meselelerinin günümüze dair olduğunu daha açık biçimde kavrayabiliyoruz." (Benim notum: Falih Rifki Atay'ın Çankaya kitabında 31 Mart olayının subaylar hariç asker-şeriatçı işbirliği içinde bir ayaklanmaya dönüştüğü belirtiliyor.)

Ömer Bey'in 'İsyen Günlerinde Aşk' a ilişkin yazısı, zaten 'tarihi gerçek' budur savlarından ayrılarak şu noktalara dikkat çekiyor:

"Buraya kadar yaptığım aktarmalardaki tarih yorumuna ilişkin bir eleştirim yok. Zaten daha önce siyasi tarihçiler tarafından dile getirilmiş bu yorumun - edebiyat içinden yapılması dışında- önemli bir yeniliği de yok. " diyor ve asıl eleştirisini şöyle vurguluyor:

"Bütün karakterlerin Osmanlı seçkinlerinden, mekanların yalılar ve köşklere dönüşmesi, yoksulları bu romanda da tarihsiz ve mekansız bırakmış. Ahmet Altan, -tıpkı karşıtları gibi- tarihi "büyük adamlar" üzerinden anlatmasını; "Osmanlı'da o devirde hatta bugünün Türkiye'sinde bir aşkı özgürce yaşayabilmek fakirlerin harcı değil. Duyguların zenginliğinin ortaya çıkartılabilmesi için belli bir güce ihtiyacınız var" sözleriyle izah ederken, aslında geçmiş ve bugüne ilişkin bir tasavvur içindedir. "

"....yoksulların ve güçsüzlerin duygu zenginliğinden uzaklığını rahatlıkla ifşa edebilmektedir artık Altan! Aslında bu tesbit, bir sınıfın nesnel durumunun ifadesi olarak kabul edilmese bile, bugünün Türkiye'sinde entelektüellerle yoksul ve güçsüz kesimler arasındaki uzaklığın bir işareti anlamında önemlidir."

Ömer Bey benim de vurgulamak istediğim, orientalistlere, 'tarihçilere', kızmak babında yapmaya çalıştığım düşünceleri dile getiriyor.

Bu yazarlar anlattı mı, anlatabilir mi?

Romanın gerçek sıcaklığında bilincimizin sarmalanması dileğimiz oluyor.
Umarım 'insan' romanları çoğalsın.